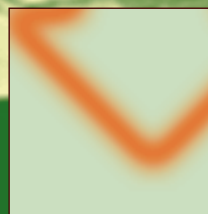

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Česká facka na českém sále

Rozhovor s Kristiánem Murným

Jiří Koštýř: Okamžik švandy
načmáraný na áčtyřku

Příloha Čtení na zimu

Obsah:

Příloha Čtení na zimu

Michal Šanda: **Kmotr
Stoříšek na špičkách
balancuje na
posledním špricli
u holubníku**

Emil Hakl: **Druhá třetina
(druhá pětina)**

Roman Erben: **Trylky
(fragment)**

O čem se (ne)mluví

Petr Vlček: **Česká facka na českém sále**

Rozhovor

Likvidátor nepodařených výrobků,
rozhovor s Kristiánem Murným
Kristián Murný: **A teď jsem tady...**

Humor

Jiří Košťár: **Okamžik švandy načmáraný
na áčtyřku**

Výtvarné umění

Radim Kopáč: **Mucha fotograf**

Fotografie

Dominik Hrodek: **Jazyk fotografa Kozlíka je univerzální**

Divadlo

Lenka Nejezchlebová:
V zimě je zima aneb Dostali mě

Hudba

Jakub Šofar: **Vycíděno!**

Literatura

Štefan Švec: **Jak jsme se vyplivli**
Vladimír Novotný: **Beckettovské scénky
v próze aneb Kniha kvílících dekonstrukcí**

Představujeme Vám

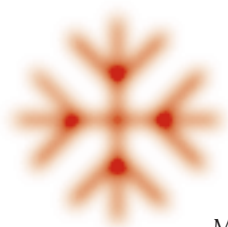
(nová jména české poesie a prózy)

Nikola Dvorská: **Podivuhodný děd z Kodaně**

Na titulní stránce: koláž Kristiána Murného (viz rozhovor na str. 6)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 12, ročník 1. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Radim Kopáč. Redakce: Pavel Hájek, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Milí čtenáři,

dvanácté číslo znamenitého magazínu Dobrá adresa vychází v poslední den roku a století a milénia. Přináší proto výhradně kruciální texty! Jenže o tom dneska psát nechci... Rád bych Vám, milí čtenáři, zazpíval a také přednesl oslavnou báseň na nehynoucí knír Salvadora Dalího a ukázal stoličku, na které jako dítě sedával Max Ernst. Víte, kdo je Merzbau? A kolik let by za tři roky bylo Kurtu Schwittersovi? Víím, že odpadky nikomu nevoní. Jednou prý k Ivanu Wernischovi ve snu přišla krásná princezna Soraya a políbila básníka na tvář. Znamená diakritika snad něco víc než ohnivé čtverce na ohradách? Jindřich Štyrský by dozajista trhal dnešní noviny, dělal by z nich jemné hromádky, které by v jeden jediný okamžik začaly tančit a rozryly by sémantická pole od severu k jihu. To bylo v roce 1942. Nebo v tom podivném roce 1980, kdy v Paříži zemřela Toyen? Žabí muž a jehly těchto dní vyhasly 1953. Kasemata spánku a čaroděj ze země Oz. Život začíná ve čtyřiceti. Ovšem pokud vám, milí čtenáři, vydají ještě hicující urnu, která už čtrnáct dní má být chladná, vlepťe si další lístek do památníku. Host do domu je páv na plotně. Přespříští rok vedro vyválí Pavla Řezníčka v lysolu. Do očí mu bude svítit baterkou a možná ho bací špacírkou přes hřbet! A bude smrdět. To byste vážně chtěli? Inu, uvidíme, čím zuby si vybere manželka Tristana Tzary...

Na shledanou s Vámi se těšíme po půlnoci z 30. na 31. ledna 2001.

Radim Kopáč

šéfredaktor

Leč Michal Viewegh se
dal recenzentovým

„poštěkáváním“ leda tak

Česká facka na českém sále

neblaze vyprovokovat

a získal si tudíž velmi

pochybnou slávu

a ještě mnohem

pochybnější vavřín.

kamsi „ven“ přítomného Slomka a tam někde venku mu nafackoval, nabančil mu, spráskal ho, jakkoli chcete. Anebo to bylo skoro úplně jinak, nicméně se zdá, že tento přestní souboj Viewegh jednoznačně inicioval a že v něm neméně jednoznačně (využívaje momentu překvapení?) zvítězil na body. Jestliže tedy podle všeho (minimálně podle nevyvráceného Vieweghova tvrzení) Slomek prchl ze scény nafackovaný, Viewegh se z ní vzdálil se štítem jako nafackující. Spisovatel tudíž namlátil kritikovi a literární historikové si mohou lámat hlavu, zda u nás někdy došlo k něčemu podobnému či doposud nikoli.

Strhl se kolem toho menší literární poprask, proniklo to i do médií, nicméně se zase nic mimořádného kolem celé záležitosti neseběhlo, přestože jde o pravdivou událost sběhnuvší se v zemích českých: padla totiž facka na sále. Někdo o tom mluví, ba i píše, jiný o tom nemluví, ba ani nepíše, jenom krčí a rameny a myslí si své – co však se o tom dá povědět a případně i napsat?

Nepřihodilo se totiž nic menšího, než že velice populární a velice komerčně úspěšný, leč také velice kritizovaný spisovatel zfackoval jednoho pramálo populárního, zato zapškle kritizujícího a nejednou kritizovaného a pomlouvaného kritika. Spisovatelem byl Michal Viewegh, oním kritikem Jaromír Slomek. Jak přesně k tomu došlo, není samozřejmě tolik směrodatné, navíc se některé výpovědi poněkud rozcházejí. A v Praze se brzy ze všeho stává legenda čili pavlačový mýtus, takže tuhle historii nebo možná spíše historku můžeme rekonstruovat bez záruky přibližně takto: při udělení Ceny Jiřího Ortena (získala ji brněnská básnířka Věra Rosí za okolností, na které náš literární tisk vrhl rovněž dosti nelichotivé světlo) vyvlekl Viewegh

Záminka k tomuto výprasku páně Slomka se ostatně dá jednoduše vydedukovat: šlo o určitou autorskou odplatu, dá-li se to tak snad nazvat, a to za jistý způsob slomkovského recenzování, který autoru Vieweghovi připadal přinejmenším poněkud nešťastný, dokonce natolik nešťastný, až se odhodlal k něčemu, na co – jak si téměř unisono notují mnozí aktéři našeho literárního života – již dávno měli taktéž oni přímo sto chutí, načež to nyní rezolutně dávají najevo slovy: Konečně tomu Slomkovi dal někdo přes hubu (nebo – přes držku, nebo – přes rypák)! Tuto záminku se přece jen však sluší uvést: teď na podzim Viewegh vydal knižní soubor svých publicistických textů, tj. fejetonů z Mladé fronty Dnes, pročež

Jaromír Slomek, který coby potrefená husa či houser o něco dřív zavile strhal a sepsul knížku nových Vieweghových parodií, se nyní chrčivě obořil i na tuto autorovu knihu fejetonistickou, přičemž si ani trochu, ani trošičku nebral servítky. On to ostatně nejspíš ani neumí: napsal své hodnocení nebo pseudohodnocení vsutku poslomkovsku, tj. tak, aby si hlavně vztekle rafnul, tak, aby někoho pokálel, tak, aby přitom o posouzení literárního tvaru téměř vůbec nešlo. Zda-li právem či neprávem, na to se pochopitelně v Šafrových Lidových novinách, kde Slomek tč. působí v tzv. kulturní, převážně však nekulturní rubrice, a kde ta recenze vyšla, vsutku pranic neohlížejí: však také z tohoto důvodu jim stoupá náklad.

Jak se posléze ukázalo, české veřejné mínění se v dané chvíli téměř jednomyslně postavilo na spisovatelově stranu: napráskal přece (a to prý právem!) kritikovi, který je pro své hnidopišské a krátkozraké okřikování, tolik, ach tolik vzdálené od prapouhého načrtnutí mínění o míře krásy uměleckého díla, věru pramálo oblíben a těší se věru pramalé prestiži: ba právě naopak. A že Slomek svůj kritický referát v Lidových novinách napsal především urážlivě, navíc záměrně urážlivě, ve zpupném domnění, že si pod skrytě bulvárním fíkovým listem Šafrova deníku může dovolit všechno a že všechno je dnes dovoleno (ale jen jemu, nezapomínejme, že pouze jemu!), o tom také není zapotřebí zvlášť pochybovat. Přesto se ovšem sluší a patří vzít rozum do hrsti a být v tomto sváru nebo střetnutí co nejméně zaujatý a co nejméně podléhající časovým zkratům. Pak si ale je třeba položit otázku, zda takovýto způsob vyřizování si účtů, tedy ono již zmíněné fackování, nenáleží stejně jako kvalitování pokaždé jen k tomu, co toliko pro hovado dobré jest.

Není asi sporu o tom, že slomkovský způsob psaní v tomto případě skutečně nebyl důstojný, natož noblesní, zvláště když zde nešlo o publikaci, o níž by bylo záhadno svědět kritikou při: publicistika je publicis-

tika a při vši účtě k ní a k jejím občasným mistrům není způsobila zprostředkovávat horizonty krásné literatury: pokud se taková dosti utilitární knížka někomu vůbec nezamlouvá, nejrozumnější by asi bylo nad ní mávnout rukou. Právě tak se asi Vieweghovi nikdo nediví, že dosti dlouho zápolil s pokusem dát honičímu kritikovi na paměťnou a že takové pokusem bylo víc než legitimní: stačí připomenout, jak hystericky Slomek vyčítá kdekomu sebemenší chybičku (včetně tiskových chyb) a nakolik bohorovně sám ve svých textech ponechává lapsa a kiksý ještě ve větším počtu! Nicméně Michal Viewegh tenhleten spor sám se sebou nakonec prohrál, i když potom z pěstního souboje subjektivně vyšel jako vítěz a zdánlivě pak „bral všechno“. Svými fackami na sále totiž objektivně klesl na úroveň člověka, jehož údajně nezbytné (?) potrestání vzal na svá bedra a jehož oprsklou kritikou machu tímto gestem hodlal patřičně znevážit.

Možná opravdu zbytečně: v literárních kruzích se o Jaromíru Slomkovi div že ne odjakživa mluví jako o kritickém šmokovi, jenž sice přebedlivě kontroluje každyčku tečku nebo čárku v textu, sám smysl textu však trestuhodně uniká a zpravidla se ho tento kritikus ani nedobře. Jinými slovy: jeho názoru na publicistické výtvořy a výplody páně Vieweghovy, ostatně nemálo satirické, nebo dokonce sršaté, není tudíž přikládat žádný větší význam. Přitom šlo jedině o „poštěkávání“ recenzentské (však víme, co pověděl Goethe o recenzentech!), literární kritika jako žánr je Slomkovi de facto zcela cizí. Za celá devadesátá léta totiž nevyplodil dohromady nic, co by se dalo chápat aspoň jako pokus o kritickou reflexi! Leč Michal Viewegh se dal recenzentovým „poštěkáváním“ leda tak neblaze vyprovokovat a získal si tudíž velmi pochybnou slávu a ještě mnohem pochybnější vavřín. Vždyť dokonce i ti, kdo teď s takovým gusem naslouchají vyprávění o jeho dobře a pádně mířených úderech na Slomkovu vi-

záž, si beztak v duchu jeden jako druhý opakují: stejně to ale neměl dělat.

Málo platné, nešlo přece ani o věci kosmogonického dosahu, ani o fatální spor na život a na smrt, ani o fundamentální disputaci týkající seřipadné nesmrtnosti daného uměleckého díla, nýbrž pouze o nepřiměřenou reakci na nanejvýš nedůležitou, byť tuze jedovatou kritickou slinu prsknutou na spisek, o jehož existenci (ať jsme jeho odpůrci či příznivci) za pár měsíců již do zajista nebudeme takřka nic vědět a jehož význam v českém literárním kontextu se pravděpodobně scvrkne do konstatování, že kvůli jeho bulvárnímu recenzentskému odsudku šel Viewegh spráskat Slomka. To jeho rozhořčení bylo bezpochyby spravedlivé, sám skutek se však **bohužel** stal věrnou kopií oné nízkosti, kterou prozaik našemu „šmokovi z Lidových novin“ tolik zazlívá a zazlívá. Stojí ostatně za zmínku, že oba ti to velectění, i když momentálně se fackující literáři jsou tč. vysokoškolskými pedagogy!

Tak už to na světě chodí, že spisovatel má na urážky, dštění, pomluvy, zákeřné mediální kopance do slabin odpovídat buď svým dílem, anebo si zvolit nějakou formu polemiky verbální, nikoli muskulární. Domyslíme-li to jen prvoplánově, co by teď mohl Michal Viewegh z hlediska etiky namítat proti jednání nějakého (jistěže vyšinutého) čtenáře, který ho přijde spráskat, poněvadž se cítí uražen tou či jinou spisovatelovou sršatostí? Nic, musel by logicky vzato pokorně nastavit i druhou tvář. Anebo se prát tak dlouho, až by pro samá boxerská extempore už neměl čas psát. Z takto potouchlého provokatérského záměru Slomka nepodezíreje, zato v souvislosti s Vieweghem z roku 2000 budiž řečeno, že jeho spisovatelské hledání už dlouho nabývá vpravdě všelijakých podob. Že k nim nyní přibudou i pěstní zápasy, to se arci nečekalo, žel se však při nich ten morálně silnější stal morálně slabším.

Likvidátor nepodařených výrobků rozhovor s Kristiánem Murným

Jak jsi se dostal k poezii?

Psát jsem začal asi v patnácti letech, zhruba v období mých prvních sexuálních zážitků a zkušeností. Nebyly to básně v pravém slova smyslu, byly to rýmováčky typu: „Miloval jsem dívku svou a nebe viděl nad sebou“. Což je samozřejmě pitomost, neboť v patnácti letech jsem o akrobatických možnostech v sexu neuvažoval. Přibližně ve stejném období jsem začal psát detektivku. Napsal jsem asi padesát stran a vykašlal se na to. V průběhu puberty vzniklo také pár erotických povídek o šestnáctiletém dobyvateli z prostředí francouzského venkova osmnáctého století. Ve čtvrtáku jsem byl postupně zamilovaný asi do deseti holek z naší třídy. Básničky se hodily a tak jsem si je dával jednu po druhé. To mi bylo asi osmnáct. Do dvaceti let jsem měl ucelené asi čtyři sbírky.

Všechno vypuklo ve chvíli, kdy jsem nastoupil do České televize a seznámil se s básníkem Viki Shockem. Ten mne vymaňil ze světa rýmu a řekl mně něco o poezii. Z jeho vulgárně cynického přístupu, aspoň mně se takový vždycky jevil, jsem si hodně vzal, ale nikdy jsem se s ním zcela neztotožnil. Během následujících čtyř let jsem napsal asi patnáct sbírek. Z těch dadaistických bych uvedl alespoň dvě cestopisné „Příchod krále Hotu-Anua-Matuy“, „Tajemné desky Polynésie“, kterou jsem věnoval dceři jednoho kmenového krále na Velikonočních ostrovech, a „Den nepravého faraona“ z prostředí starého Egypta. Pár lidí sice termín cestopisné dada zarazil, ale – proč ne?

V roce 1997 mi v malém nákladu vyšla sbírka „Muskulatura“, což byl přechod mezi dada a surrealismem. Dnes se na ni

Kristián Murný (ročník 1974), básník a výtvarný umělec. Po dokončení střední školy se oženil a začal pracovat v České televizi jako rekvizitář. Po třech letech odešel z Prahy do Českých Budějovic a z rekvizitáře se stal kuplířem a distributorem drog. Poezii publikoval

v časopisech Karpatské příčiny a Psí víno, v roce 1997 mu v omezeném nákladu vyšla prvotina Muskulatura; svoji výtvarnou tvorbu (především koláže) dosud nepublikoval. Toho času je autor ve výkonu trestu; rozhovor vznikl korespondenčně.

ovšem dívám s úsměvem. Dada mi začalo vadit. Tak jsem v roce 1998 zkusil drogy. Než jsem jim do roka úplně propadl, napsal jsem pár sbírek, třeba „Lady XXL“, „Je třeba mých snů“ a další. Nakonec jsem se odstěhoval z Prahy do Českých Budějovic, to už to se mnou šlo z kopce. Zcela jsem propadl sexu a drogám. Na diskotékách a v nočních klubech jsem předváděl liveshow, taky jsem natáčel porno. Z tohoto období mám jednu sbírku, jmenuje se „Mé ží-

**Likvidátor
nepodařených
výrobků
rozhovor
s Kristiánem Murným**

ke mně samotnému. Padla spousta zbytečných zábran. Posunuly se hranice účasti, lítosti, prožitků. Zkrátka od té doby se na všechno dívám jaksi molekulárněji.

S Viki Shockem jste se prý snažili definovat nový umělecký směr, penicilismus, jehož součástí byly také tvé voskové obrazy. O co šlo?

Asi před čtyřmi lety mi vytekla svíčka na psací stůl, kde jsem měl pár papírů. Z toho

Já svou
inspiraci hledám

v sexu. Ne, já ji tam nehledám,

ona vyhledává mne a pak se spolu milujeme.

Kopulujeme v těch nejneuvěřitelnějších polohách a prožíváme naddimenziální orgasmy. V praxi to znamená, že sedím na židli, stojím na sčítáku, ležím na bidle a najednou mne začínají napadat verše.

To samé u koláží. Mám neuvěřitelně spektrální sny. Ve snu vnímám i ty největší podrobnosti. Některé mé koláže vznikly tak, že se mi o nich nejdříve zdálo.

ly jsou ještě panny“. No a pak mne zavřeli za distribuci drog.

Daly ti drogy kromě závislosti a kriminalu i něco pozitivního?

Bylo by nesmyslné tvrdit, že drogy znamenaly pro mne jen to špatné. V tom fyzickém důsledku ano, ale spousta věcí se díky nim také změnila k lepšímu. Já tvrdím, že u mne probudily vnímavost. K lidem, poezii, přírodě, k sexu, prostě ke všemu. Také

**Likvidátor
nepodařených
výrobků
rozhovor
s Kristiánem Murným**

vznikl můj první obraz. Pak už to šlo jako na drátku. Nakoupil jsem hromadu různobarevných svíček a začal experimentovat. Kapal jsem zblízka, ze štaflí, přes fén, rozléval, roztíral a obrazy vznikaly jeden za druhým. Pak jsem je všechny rozdál. Svým milenkám nebo aspoň těm, které jsem přesvědčil, což byla stejně většina, jsem temperami natíral genitálie a obtiskával je v různých polohách na čtvrtky. Ty jediné jsem nerozdál. Vznikly takové strakaté tvary, o kterých žádná má

Likvidátor nepodařených výrobků rozhovor s Kristiánem Murným

návštěva nevěděla co znamenají. Samozřejmě do té doby, než se i ona sama stala součástí mé „GG Galerie“ (Geniálně Genitální Galerie). Nakonec jsem skončil u koláží.

Téma tvých koláží je jednoznačné: erotika. Proč zrovna erotika?

Už když jsi mi psal v dopise, že se mnou připravíš rozhovor, udělal jsem si v mysli poznámku, že z tohoto dopisu nesmím zapomenout citovat jednu část. Tedy cituji: „Bude to sakra těžké, vybrat z tvého života nějaké harmonické, nekonfliktní a neagresivní momenty. Rozhodně bych vynechal li-

ve show, pohlavní styk s kaprem a podobné věci, které tě charakterizují jako erotomana, neřku-li sexuálního maniaka – no, nějak to snad dáme dohromady. Hele, proč jsi jedl rybu Paví očko? Je halucinogenní?“ S tím kaprem jsi to trochu přehnal, ten styk byl pouze orální.

Nenávidím ty ukňouraný bolestínský básníky, co si staví image na tom, jak jim společnost ubližuje. Je to hrozně okoukané a připomíná mi to jednoho chláпка, co žebrol u metra, neměl nohy a na cedulce na krku měl napsáno „Nemám nohy“. Tvorba takového „literáta“ potom nejenže skutečně

nemá nohy, ale nemá ani koule, je vykastrovaná! A od něj si pak přečtu erotickou báseň a chce se mi plakat. Jak může psát o sexu někdo, kdo ho nezažil. A to je většina těch, co o něm píšou. A neznamena to, že by si v životě nevrzli.

Nevím proč se mám zatěžovat informacemi o minulosti, vzdělání, bydlišti a já nevím čeho ještě u autora, jehož tvorba se mi líbí. To mne dostávalo už od školy. K čemu mi je vědět, že ten a ten se narodil tam a tam, studoval to a to, pak se oženil nebo do smrti onanoval. To je blbost. Když se mi líbí něčí text, nezajímá mne, co dotyčného

Likvidátor nepodařených výrobků rozhovor s Kristiánem Murným

Likvidátor nepodařených výrobků rozhovor s Kristiánem Murným

ovlivňovalo, protože jako návod se to stejně použít nedá. Ale jestli to někoho přece jen zajímá, prozradím ne sebe něco zcela neočekávaného. Já svou inspiraci hledám v sexu. Ne, já ji tam nehledám, ona vyhledává mne a pak se spolu milujeme. Kopulujeme v těch nejneuvěřitelnějších polohách a prožíváme naddimenziální orgasmy. V praxi to znamená, že sedím na židli, stojím na sčítáku, ležím na bidle a najednou mne začínají napadat verše. To samé u koláží. Mám neuvěřitelně spektrální sny. Ve snu vnímám i ty největší podrobnosti. Některé mé koláže vznikly tak, že se mi o nich nejdříve zdálo.

Už je to rok, co jsi nastoupil výkon trestu. Jde dohromady kriminál a básnická nebo výtvarná tvorba?

Kriminál a tvorba? No, myslím, že to něco do sebe má. Cítím, že se ve mne utvořil takový finální styl, nebo jak bych to nazval. Připadá mi, že v tuto chvíli nehledám nic nového. V podstatě se teď ve mně promíchalo všechno za posledních deset let. Milostná poezie, dada, euforie ze surrealismu, období drog a v neposlední řadě i ten vězeňský realismus. Momentálně pracuji v rámci výkonu trestu v továrně na plasty jako likvidátor nepodařených výrobků.

Za tu dobu, co jsem tady, vznikly asi tři sbírky. Dvě jsou ucelené: „Fosforový pomeranč“ a „Želatinový obojek“. Zrovna dokončuji „Večery pod kapnou“ (kapna je povlečení na peřinu s oválným výřezem, v našem případě povlečení na staré vojenské deky). Také jsem udělal sbírku koláží, erotických, jak jinak. Všechno co dělám, má něco společného s kopulací, se sexem vůbec. Každá koláž, kresba, báseň nebo text, neobsahuje-li nic erotického (stačí prvek), připadá mi prázdná a zbytečná.

připravil
Jan Los

Likvidátor
nepodařených
výrobků
rozhovor
s Kristiánem Murným

A teď jsem tady...

Kristián Murný

A teď jsem tady...
Kristián Murný

S bouchnutím okenního rámu

se střepy zabodly do průvanu
který chtěl rychle
protáhnout
škvíry v těsnění

Vnímal jsem to jen v polospánku

Na co asi myslel ten kluk
bylo mu devatenáct
když sebral ten střep
ze země

Chtěl vyhnat průvan ze svého zápěstí...

A teď jsem tady...

Kristián Murný

Minomet doteků

zásobník
vystřílených myšlenek
zapomnění v moři
vyhlaných polibků
procvaknutých jízdenek

ORÁČOV - K TOBĚ (a zpět)

Pažbou do zátylku snů
na opačné straně provaziště
365 olýsalých dnů
kyne na mne z propadliště

Však ještě dokázal bych
poslepu
najít křižovatky
na Tvém
těle...
(kterými jsme spolu prošli)

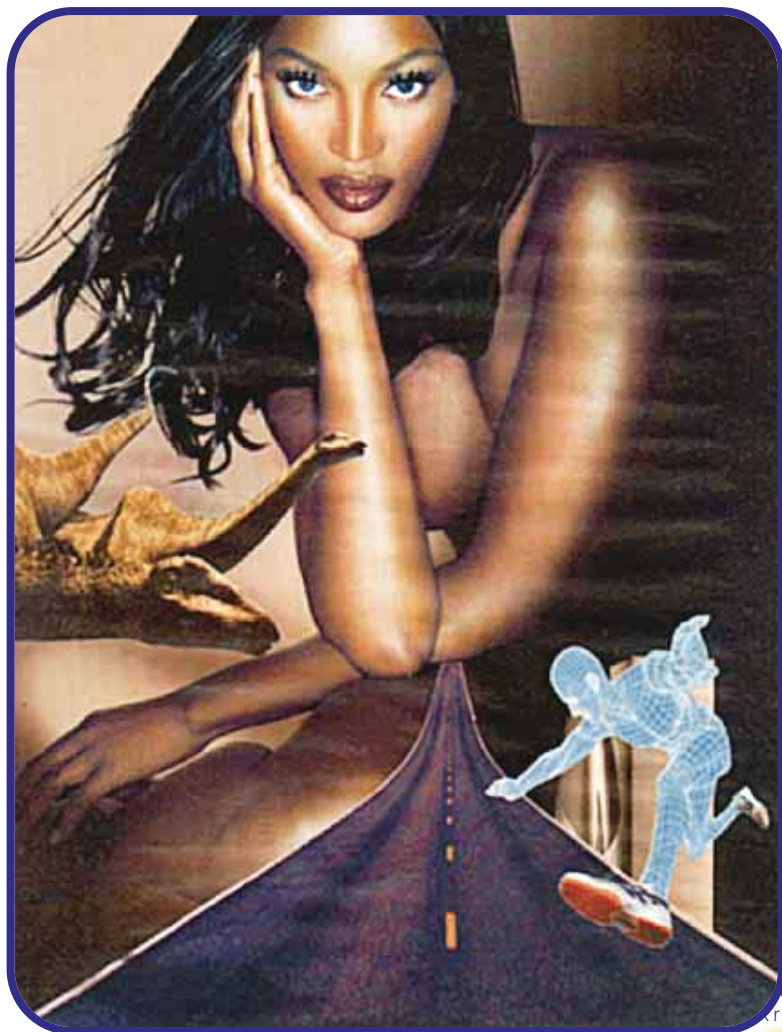
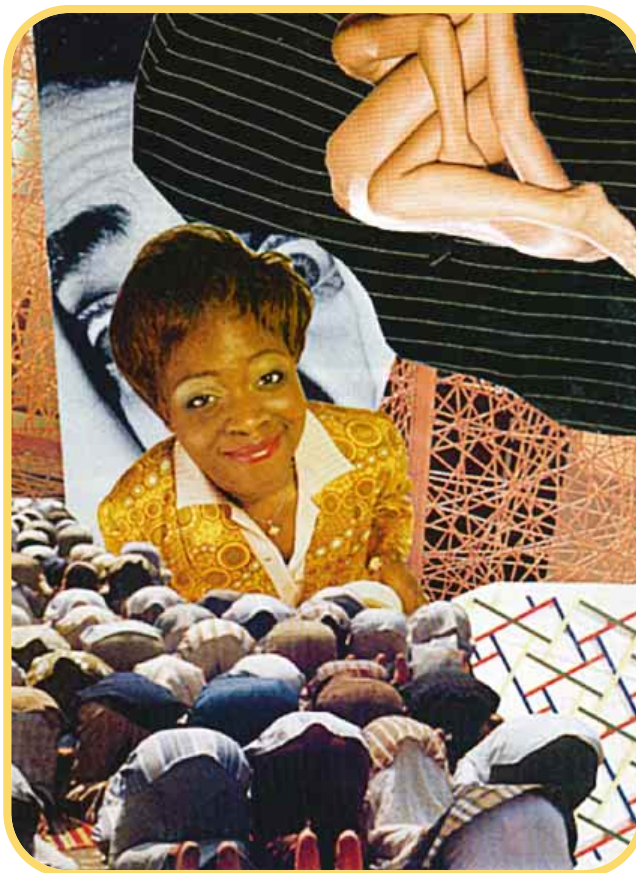
A teď jsem tady...
Kristián Murný

Z rozkoše

k žárlivosti
z radosti
k smutku
přes štěstí
k smrti...

Beznaděj krmí myšlenky
Mozek
ten pražrout
ukusuje sám ze sebe
nenasytností stepní
hyeny...

Bílá a černá vždy napřeskáčku

a jen rohamy se dotýkají
To je život
Komu by záleželo na pár fotkách...

Čím víc teď mlčím
tím zoufaleji volal jsem Ji
dřív

Byl jsem králem na D3
taky střelec s dobrým koněm
a těch dam...
...ani nemluvit

Jo
pěkně jsem to uměl roztáčet
Jako pásy zežloutlých negativů
a ty mi vlastně i zbyly

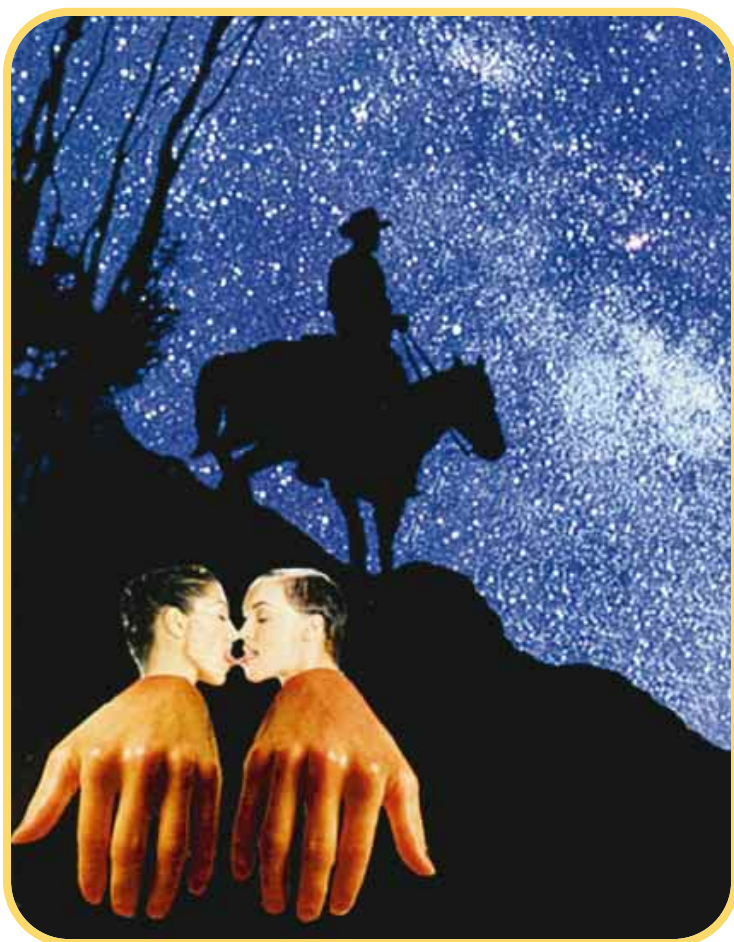
Expozice
kompozice
pak cvak

a teď jsem tady...

A teď jsem tady...
Kristián Murný

Byla to báseň o probuzení

Pletl jsem se mezi pískem a vodou
vyvažoval protipóly vzpomínek
a budoucnosti
až někdo vytrhnul mne z oázy snění
a zařval do ucha
...BUDÍČEK!...

Touha

je jak
olomoucký tvarůžek
Zraje ve sklenici
od okurek...

*Pozor
vysoké napětí!
Nedotýkejte se
na zem spadlých
zoufalců...*

Někdy přezraje
a když
tak prostě
shnije...

Okamžik švandy načmáraný

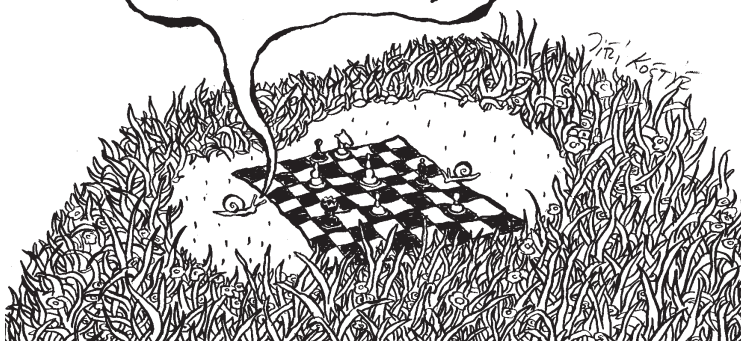

na

áčtyřku

NEPŘEMEJŠLEJ TAK
DLOUHO A HRAJ!

Klikař s kominíkem se

najednou probudili

a vystoupili z áčtyřky.

Oprášili si mnou
načmárané obrysy,

trochu se protáhli

a řekli: „Jednou tě to

možná taky bude

trochu bolet. Nakonec

umřeš, ale neboj,

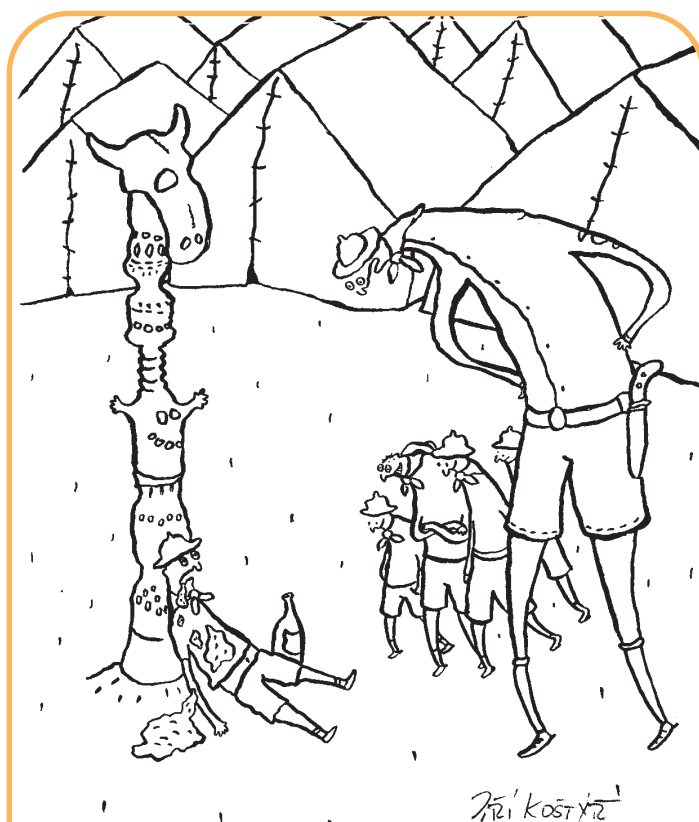
určitě to bude velká

legrace.“

„Víš, je mi tě líto. Bude to asi trochu bolet, možná i umřeš, ale neboj se, je to jenom z legrace.“ Někdy je mi smutno, když si uvědomím, co všechno ty moje postavičky musí prožít a přežít. Nechtěl bych být v jejich papíru, ale na druhé straně nečekejte oblíbenou průpovídku mého trestajícího otce: „Mě to bolí snad víc než tebe.“ Nevěděl jsem proč, když jelita jsem z nás dvou měl jenom já.

Tomu okamžiku švandy, načmáranému na áčtyřku, předchází v mých představách úplně všední příběh. Například – nějaký muž ráno vstane z postele, podívá se z okna, nic moc, zataženo a ještě ho čekají v práci nepříjemnosti, namazanej chleba padá na zem tou správnou stranou a zubní pasta košili taky neozdobí. Konečně za sebou zabouchne dveře a spěchá vstříc neblahému osudu... Řeknu vám, neznám větší kliku, než vidět v takové situaci kominíka spadlého se střechy. Zvláště když si ten spěchající chlapík uvědomí, že řemeslník, přinášející štěstí, mohl spadnout přímo na něj. Ovšem to je teprve začátek celého příběhu. Kominík umře na četná pohmoždění, způsobená pádem z kominické lávky. Odvezou ho na patologii, kde si patolog posteskuje, jaký má vždycky hlad, když pitvá žaludek. Ha, ha, ha. Ten samý den je náš pověřivý klikař propuštěn z práce, rozvede se a ještě pak musí platit alimony na děti nejasného původu. No a teď mi řekněte, kdy a čemu se máte smát?

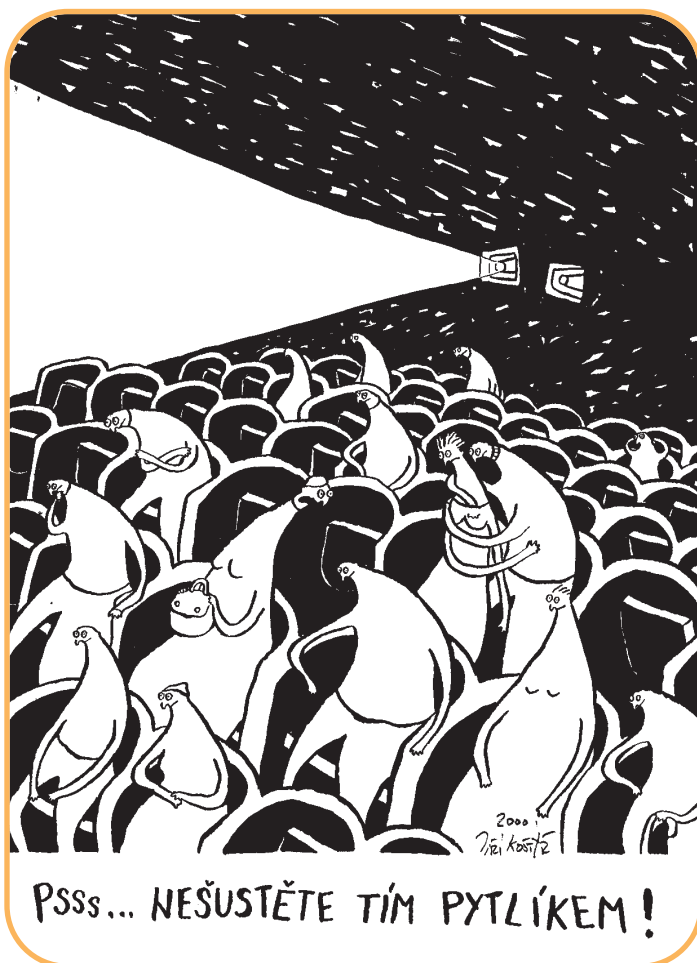
„Tati, co's tam napsal?“ ptal se ještě nedávno můj syn nad každý novým obrázkem. Musím se přiznat, že variovat text v rámci jedné kresby je dost obtížná a zároveň nevděčná práce, pokud nechcete košilatou pointou narušit harmonické dospívání svého potomka. Ať se snažím jakkoliv, často je odměnou jeho nechápavý pohled se slovy: „Aha, dobrý.“ Tak nevím, co je menší výchovný hřích, jestli lež nebo znásilnění vkusu. Dneska je Kubovi sedm a já, jeho o pětadvacet let starší kamarád, jsem začal malému čtenáři z vý-

CHLASTAT DO NĚMOTY?! TAK TAKHLE SI
PŘEDSTAVUJEŠ LOVIT BOBŘÍKA MLČENÍ?

NA VÁNOCE SI MANŽELA BERU VŽDYCKY DOMU.

chovných důvodů dokonce zkreslovat i smysl slov.

„Nezpívej si u jídla, nebo budeš mít zlou ženu,“ říkala mi máma. Nejspíš na tom něco bylo, protože Romana je můj první a nejprísnejší kritik, ale asi jsem nezpíval tak často, protože mi dává jednou denně najíst a venku mě nechá pobíhat na volno.

„Kvůli tobě jsem nezaměstnanej,“ začal mi vyčítat klikař, „doufám, že mi dohodíš nějakou slušnou kšeft.“ „Na roli školáka jsi moc starej, na Marťana málo nad zemí... no a co takhle stát se obětí rozrušeného slona? Já vím, že je to z louže do bláta, ale bude to legrace.“

Nemůžu si pomoci, ale nejlíp se cítím v Jižních Čechách, v blízkosti rybníků, velekopců, polohor a rodného města Kamenice nad Lipou. Myslím si, že to je nejideálnější kraj, protože se tu můžu v létě koupat a v zimě lyžovat.

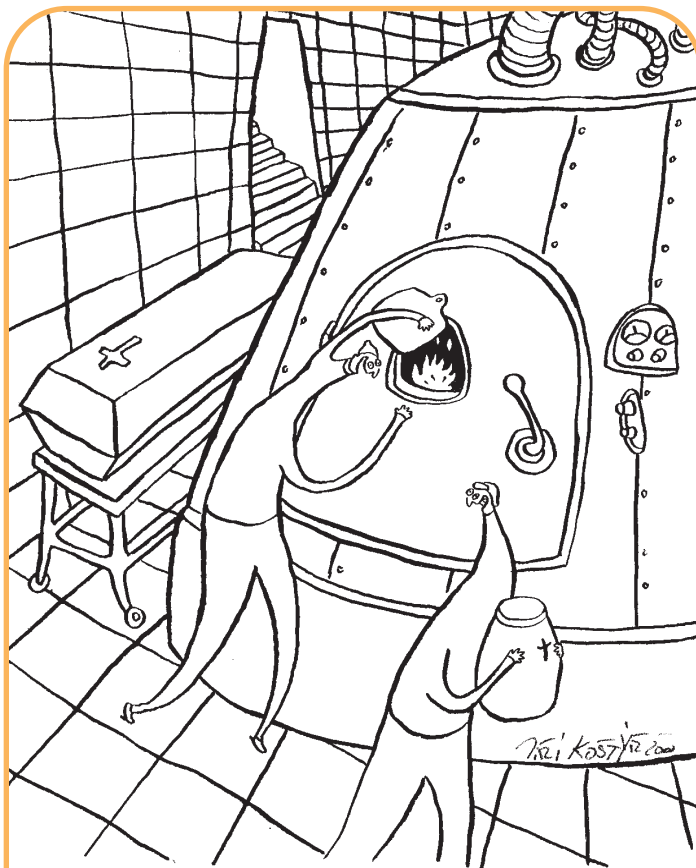
Výtvarné vlohly jsem po mámě určitě nezískal, protože ta kreslila od první třídy pořád stejně. Ovšem z tátovy strany jsem ledacos pochytil: děda totiž maloval a když chodil hledat motivy, posílali mě s ním jako zvukovou kulisu. V té době jsem se naučil podvědomě nasávat přírodu, nesmyslně se procházet po lese a hledat něco zajímavého na nakreslení. Sice jsem si na tuto pozorovací schopnost vzpomněl až o pár let později, ale i když si to možná nikdo neuvědomí, dneska tohoto cviku pěkně zneužívám.

Klikař s kominíkem se najednou probudili a vystoupili z áčtyřky. Oprášili si mnou načmárané obrysy, trochu se protáhli a řekli: „Jednou tě to možná taky bude trochu bolet. Nakonec umřeš, ale neboj, určitě to bude velká legrace.“

Jiří Košťál

Autor (nar. 1. ledna 1968 v Počátkách) je kreslíř (časopisy Sorry, Ano) a dramaturg ČT.

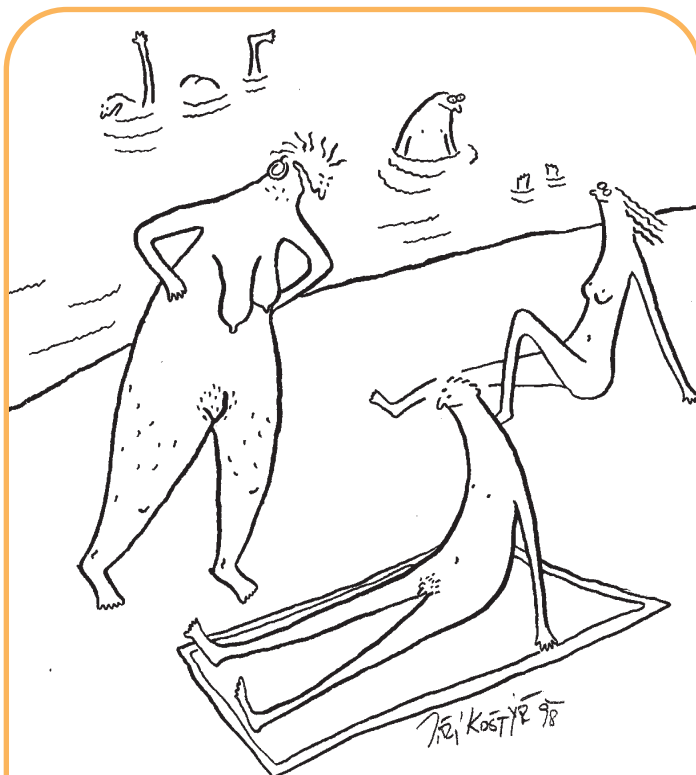
POJĎ SE PODÍVAT, JAK SE TÝ VOSUMNÁCTCE
ŽAPALUJOU LEJTKA.

I KDYŽ MÁTE DOŽIVOTÍ, ZA DOBRÉ CHOVÁNÍ VÁS MŮŽEME
PUSTIT UŽ V POLOVINĚ TRESTU.

TO BUDE URČITĚ AUTOMAT NA ŠYKY, VČERA JSEM
SLYŠEL NĚJAKOU PANÍ JAK KŘÍK - HOŤ TAM BŮRA
A POJĎ SI ZAPÍCHAT.

UŽ DELŠÍ DOBU VÁS POZORUJU, JAK MĚ
NECHUTNĚ OBLÍKÁTE OČIMA.

KURVA! TAK MI ŘEKNI ASPOŇ BĚŠNIČKU.

Mucha fotograf

Vypadá to, že po předloňském otevření Mucha Musea v samém srdci hlavního města se i tento umělec dočkal osudu, který Praha vyměřila již dříve Franzi Kafkovi nebo Vídeň Gustavu Klimtovi. Jméno a dílo Alfonse Muchy byly oficiálně „povýšeny“ na tržní artefakt, staly se sériovým zbožím, houskou na krámě. Jakýkoliv serióznější počín na toto téma se pak logicky rozpouští v denní šedi. To je případ pečlivě vypravené bilingvní publikace Alfons Mucha (vydal Torst), jež mapuje aktivity Muchy-fotografa, a paralelně k tomu i výstavy Umělec a fotoaparát, kterou do konce prosince 2000 hostilo zmíněné Muchovo muzeum.

Jenže i v těchto „serióznějších“ polohách najdeme podstatné rozdíly. Zatímco česko-anglická publikace tvoří kompaktní celek (vedle eseje Josefa Mouchy tu najdeme obsáhlý fotografický doprovod), proti tomu expozice vyzněla polovičatě: o Muchově fotografickém díle ani slovo, jen pár

narychlo předžvýkaných životních dat. Jasný nebyl ani kurátorský záměr: pod frází „pohled na tvorbu a soukromý život“ lze zahrnout všechno. Nadto expozice byla více než skromná, zhruba čtyři desítky fotografií se tísnily na ploše, kterou jinde zabíral jeden nebo dva Muchovy plakáty. Oproti vpravdě reprezentativnímu průřezu Muchovou fotografií, který před dvěma třemi lety připravilo Centrum Egona Schieleho v Českém Krumlově, měla nynější realizace co dohánět. Ale nešť. I přesto jsme před sebou měli v lecčem podnětný počín.

Umělecký osud Alfonse Muchy (1860 až 1939) je dostatečně známý, proto jej připomeňme jen ve zkratce: narodil se v Ivančicích na Moravě, v devatenácti letech odešel z Čech do Vídně, kde se věnoval zprvu divadelním dekoracím, od poloviny 90. let navrhoval první plakáty. Během „belle époque“ přelomu 19. a 20. století se rychle stal mezinárodně uznávanou institucí secesního dekorativismu; 1905 odešel do Spojených států,

Odhlédneme-li ovšem od Muchova pojetí fotografie jako pouhé předlohy, mezičlátku v umělcově tvorbě, zjistíme, že většina snímků je esteticky zcela soběstačná. I „mimo kontext“ vnímáme sílu gest, perfekcionista zpodobnost šatů i zátiší a podobně jako u Gustava Klimta také neuchopitelnou, ale všeobjímající smyslnost a vášeň. Muchovy, stejně jako Klimtovy ženy vypovídají v metaforách a možná pro svoji tajuplnou nejednoznačnost se tak v některých místech blíží mystické síle Františka Drtikola.

1910 se vrátil do Čech. Vedle plakátů, nástěnných maleb a životního cyklu obrazů Slovanská epopej se věnoval dekoracím šperků, nábytku, knižní grafice a – fotografii.

Mucha ale fotografii nikdy nepřikládal zvláštní význam: přistupoval k ní zcela účelově, snímky používal jen jako vodítko pro skici. Svědčí o tom mj. grafické rozdělení některých snímků na pole čtverců, což autorovi mělo usnadnit jejich následné překreslování na plátno. Tímto způsobem vznikaly části Slovanské epopeje, ale především série plakátů s ženskými portréty – ukázky z obou poloh představila i expozice v Mucha Museum. Odhlédneme-li ovšem od Muchova pojetí fotografie jako pouhé předlohy, mezičlátku v umělcově tvorbě, zjistíme, že většina snímků je esteticky zcela soběstačná. I „mimo kontext“ vnímáme sílu gest, perfekcionista zpodobnost šatů i zátiší a podobně jako u Gustava Klimta také neuchopitelnou, ale všeobjímající smyslnost a vášeň. Muchovy, stejně jako Klimto-

vy ženy vypovídají v metaforách a možná pro svoji tajuplnou nejednoznačnost se tak v některých místech blíží mystické síle Františka Drtikola.

Výstava v Mucha Museum byla ale přínosná ještě něčím: vedle portrétů-předloh jsme tu mohli najít i několik momentek zachycujících dobové umělecké klima. Tady se potěšilo i oko laika: třeba nádherným snímkem Paula Gaugina a jeho tahitské přítelkyně nebo fotografií Augusta Rodina. V těchto nearanžovaných snímcích už nejde o výmluvnost postojů a gest, mimiku nebo podtržení detailu v rámci plochy, před námi tu stojí Mucha-dokumentarista. Jde o polohu tím víc nečekanou, čím víc devalvovanou fotografickou filosofií samotného autora.

Radim Kopáč

Alfons Mucha: Umělec a fotoaparát, Mucha Museum (Kaunický palác, Panská 7, Praha 1). Výstava potrvá do 31. prosince 2000.

Jazyk fotografa Kozlíka je univerzální

Kozlíkovy umělecké polohy jednotí mnohavrstevná a nápaditá vizuální symbolika, někdy je něžně klidná, lyrická, jindy vstupuje do „nervóznějších“ rovin. V obou případech jde ovšem o shodný cíl: uchopit archetyp reality, dobrat se primárního kódu každodenních situací.

Vladimír Kozlík z cyklu „Procházky“ (Pocta rybám), 1991

Výstava Vladimíra Kozlíka (ročník 1953), která nedávno proběhla sály Pražského domu fotografie, visela zcela mimo čas. Kolekci zhruba tří desítek Kozlíkových snímků bychom na první pohled sice mohli vnímat jako nesourodou: v galerii se téměř rovnou měrou střídaly klasické záznamy „objectes trouvées“ s kombinovanými a různě dokreslovanými světelnými kompozicemi. Fotograf Kozlík jednou nohou stojí ve staré epoše, zaklesnutý v surrealistické dikci 60. let a zřetelně reflektující tvůrčí linii Emily Medkové nebo Aloise Nožičky – snímky z této škatulky dostávají definitivní podobu klasickým zmáčknutím spouště. Druhou nohou Kozlík dokročuje k nejaktuálnějším technologiím, které fotografie na přelomu tisíciletí nabízí. V tomto případě přicházejí na řadu dodatečné počítačové úpravy: fotografie lze kolorovat, včleňovat do nich text, „zdobit“ je písmomalbou nebo naivistickými tahy Kozlíkovy malé dcery. Přesto tyto experimenty a hříčky, jimž se autor věnuje za zdmi svého bytu a které ukazují především radost z „proplouvání“ novými možnostmi, niterně souvisejí s chladně statickými pikto-

Vladimír Kozlík z cyklu „Procházky“, 1990

gramy, objekty, čarami a slovy, které autor nalézá porůznu roztroušené v exteriérech.

Kozlíkovy umělecké polohy jednotí mnohavrstevná a nápaditá vizuální symbolika, někdy je něžně klidná, lyrická, jindy vstupuje do „nervóznějších“ rovin. V obou případech jde ovšem o shodný cíl: uchopit archetyp reality, dobrat se primárního kódu každodenních situací. Sledujeme-li kupříkladu Kozlíkův snímek stínů stromů a křovisek sklánějících se z obou břehů nad večerní řekou a onen profil mužského obličeje, který se z této stínohry nakonec „vylopne“, máme před sebou takřka totožný proces „odkrývání“ smyslu, jako v případě na první pohled abstraktních a nic neříkajících světlomalb. I tady se totiž postupně vyjevují tváře, tvary, situace a gesta. Obě roviny Kozlík propojil s citlivostí umělce, ale zároveň s rutinní zručností a s jistotou profesionála. Přesto nebo možná proto byl jazyk, kterým Kozlíkova expozice Příběhy pocitů promluvila v Pražském domě fotografie, v tom nejlepším smyslu jazykem univerzálním.

Dominik Hrodek

V zimě je zima aneb

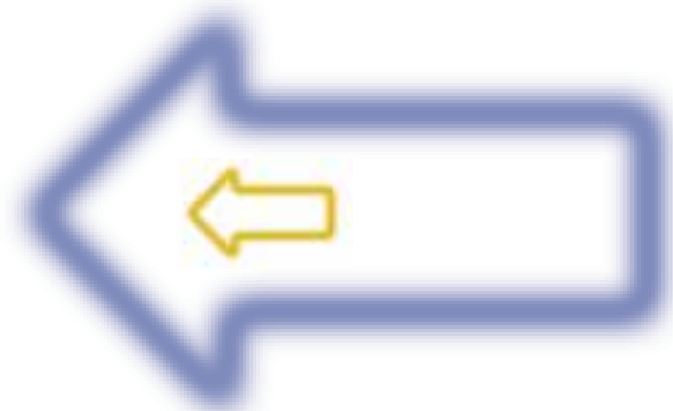
„Kdo nepláče s námi, pláče proti nám,“ mohlo by stát na baličcích papírových kapesníků od sponzora, které dostanete ke hře **Úklady a láska** v **Divadle Na zábradlí**. Ty kapesníčky k programu, který obsahuje úryvky z rozmanitých „dábelských“ a „andělských“ textů a k tomu ilustrace Maxe Ernsta, to je fórek přesně vystihující styl celého představení, které se zrodilo pod režisérskými rukama J. A. Pitínského. Krásná a silná inscenace starého textu **Friedricha Schillera** v překladu manželů Eisnerových, která se vyhýbá přehnanému patosu a pal-

Hra **Úklady a láska** Na zábradlí, hra o zimě, jedné limonádě a osudové lásce je na tuto scénu netradičně starý text, ze kterého však vzniklo strhující divadlo. Mám pocit, že bych měla vytáhnout z rukávu alespoň nějakou malou, negativní připomínku, abych nevypadala, že mě Na zábradlí úplně dostali. Ale já ji fakt nemám. Dostali mě.

Dostali mě

čivě emotivní scény jsou trochu zpřizemněny ironií a nadsázkou. Jejich přítomnost ale nezpůsobuje zesměšnění samotného Schillerova díla.

Hra dokonale spředených dvorských piklů, které mají zadupat do země lásku chudé muzikantské dcery Luisy k synkovi zemského prezidenta, se odehrává v horách. Kde jsou Alpy, tam je sníh, kde je sníh, tam jsou sáně – vzkazuje J. A. Pitínský. Sáně sjíždějící z hor byly leitmotivem už v jeho inscenaci Mannova Kouzelného vrchu. Zde je jejich miniatura zásnubním darem pro Luisu od prezidentova tajemníka Wurma nebo dokonce slouží jako sedačka v chudém příbytku Millerových. A kdyby divák náhodou ještě váhal, jaké je roční ob-

dobí, může zvednout hlavu nad scénu, kde visí nápis: V zimě je zima (J. W. Goethe).

Svérázný a chvillemi provokativní humor této de facto tragédie má místa, kde balancuje na pomyslné hranici divákova chápání randy: je to ještě dobřejší fór nebo to už přehnali? Např. když hrdý, do Luisy zamilovaný major Ferdinand odmítá „kurvu“ z vyšších vrstev, hraběnkou Millfordovou (Zuzana Bydžovská), a připomíná její anglický původ, tiskne jí do ruky americkou vlajku.

Skvělí herci snovají úklady, případně se milují na nápadité scéně „tvrdohlavého“ výtvarníka Jaroslava Róny. Střídavě smáčejí hubky a kapesníky pod kohoutkem s tekoucí vodou, aby schladili své horké hlavy, ze scény se odchází ďábelskou tlamou se zuby, milenci se líbají na červené ošoupané pohovce, otec pálí Luisiny knihy v kamínkách s nefalšovaným kouřem za doprovodu kašlání diváků z prvních řad, navoněný manekýn – slepičí prdelka maršálek z Kalbu (Vladimír Marek) – se léká lebkou v arkýři.

Herci ze Zábradlí přenášejí ze hry na hru svá neopakovatelná gesta, pár zlovyků

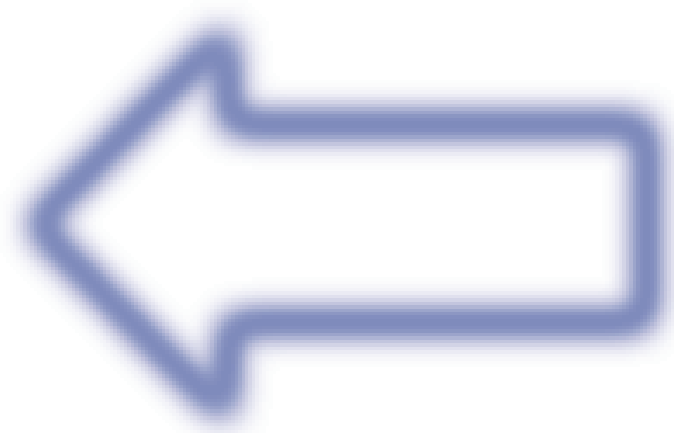
a svoji osobitost. Např. Jiří Ornest se svým civilním projevem a svéráznou intonací nabízí divákům v roli odporně sarkastického a cynického prezidenta ostrý, ale přínosný kontrast s ostatními postavami. Např. s jeho nohsledem a našeptávačem Wurmlem. Bohumil Klepl přenesl do Úkladů ze svého Bělogubova (Výnosné místo) hadí úlisnost a vypočítavou úslušnost. Kristina Maděričová, jako přičmoudlá služebná lady Millfordové, jazykovou pologramotnost cizinky nepřehání, možná jen gesta jejích rukou jsou místy umělá. Zuzana Bydžovská jinak než výborně hrát asi neumí, díky ní může divák uvěřit, že lady Millfordová není pouhá materialistická děvka, ale že jí snad skutečně šlo o vykoupení vévodových zlých rozhodnutí vlastním tělem. Hrdý a milující otec (Zdeněk Dušek) a prostá matka (Jorga Kotrbová) jsou těmi pravými rodiči pro anděla.

Úklady a láska je totiž hra (spíš boj) ďáblů s anděly. Kdo je vítězem v pozemském ringu, je otázkou pro člověka, pro nějž je nebe jen prázdným symbolem. Pro Luisu platí měřítko věčnosti. Petra Špalko-

vá je splašeně zamilovaná mladá holka Luisa, která čte „z knih“ o své lásce k Ferdinandovi, i vyrovnaná žena, s hlubokou a (pro mnohé) i přisleplou vírou v boží spravedlnost. Luisa je žena, která má sílu „vzdát se své lásky pro tento svět“, zalže jen jednou, ale s fatálními následky. Z boje proti přesile dvorských intrik vychází však jako vítěz a, ač nerada, vítězí i nad svým milým, který o její čistotě zapochybuje a tím je oba předurčí ke zkáze. Z nováčka v souboru Jana Budaře je místy cítit nezabydlenost, ale kůže nevyzrálého, zamilovaného, žárlivého a nemístně hrdého Ferdinanda mu sedí.

Hra Úklady a láska Na zábradlí, hra o zimě, jedné limonádě a osudové lásce je na tuto scénu netradičně starý text, ze kterého však vzniklo strhující divadlo. Mám pocit, že bych měla vytáhnout z rukávu alespoň nějakou malou, negativní připomínku, abych nevypadala, že mě Na zábradlí úplně dostali. Ale já ji fakt nemám. Dostali mě.

Lenka Nejezchlebová

Vycíiděno!

Ale já jsem chtěl
dneska o něčem
úplně jiném.

překladu názvu kapely Bezmocná Hrstka vám asi nic neřekne. Jméno Martin Burls možná ano. Všechno, na čem jméno tohoto slovenského chlapíka najdete, kupte. Není na české scéně podobný. Kdybych měl zku-

Dneska chci o něčem úplně jiném, než jsou cédéčka. Tedy chtěl jsem. Ale bohužel jsem se vydal na potulku a zase jsem do toho spadl. Začal jsem v Mostecké ulici, blízko Malostranské mostecké věže, kde se nenápadným vchodem můžete dostat do dvou bazarů, které nabízejí LP, plakáty, fotky a cédéčka (rarity, podepsané, koncerty). Sem stojí občas zavítat, dá se tu koupit za málo peněz hodně muziky.

Já jsem šáhl na **Strangers – All Live And All Of The Night** (1988) je po devíti studiovkách výběr z koncertů v Paříži, Londýně a Readingu (1985–1987). Koncem 80. let už tahle partička zpopověla (nicméně ještě hrála v původním obsazení, ve čtyřech). Na desce doplňuje kytarové tahouny (J. J. Burnela a Hugh Cornwella) ještě dechové trio (saxofon, trombon, trubka). Což

v největší „škrtičské“ pecce Nice 'N' Sleazy zamíchá poněkud posluchačské karty. Ale pořád to jde. Stejně jako No More Heroes (jedna z hymnických písní let mladických), Golden Brown All nebo Day And All Of The Night (jediná věc převzatá, pod kterou je podepsán R. Davies z The Kinks). Za 180 Kč úspěšná výměna užitných hodnot.

Ale já jsem chtěl dneska o něčem úplně jiném. Jenže z Mostecké jsem si to štrádoval přes Karlův most, Karlovkou na Staroměstské náměstí, a v Železné ulici jsem slezl do Jazz Clubu, což je jedno z nejpříjemnějších míst v Praze, od 16. do cca 18. hodiny tu bývá úplně prázdné, ani Sasíci, ani Amíci, tak si můžete dát za směšný peníz panáka nebo čaj a odskočit si do malého bazárku probrat nabídku, co mají nového. Tak jsem si odskočil a zakoupil **Nemogutshayu Kutshku – Usual Songs**. Anglický přepis ruského

Jenže z Mostecké jsem
si to štrádoval přes
Karlův most, Karlovkou
na Staroměstské
náměstí, a v Železné
ulici jsem slezl do Jazz
Clubu, což je jedno
z nejpříjemnějších míst
v Praze, od 16. do cca
18. hodiny tu bývá

tak si můžete dát za
směšný peníz panáka
nebo čaj a odskočit si
do malého bazárku
probrat nabídku, co
mají nového. Tak jsem
si odskočil a zakoupil
Nemogutshayu
Kutshku – Usual
Songs.

www.dobraadresa.cz • 2000 • 12 • 25

Ne, Milan Hrabal není tak lepivě sirupový jako Jiří Veselský v Mýtu organismu (tuším, že se ta zpocená modrá věc nějak tak jmenuje, jinak nic proti J. Veselskému!). Jeho škála vnímání světa je širší, pohled barevnější. Občas se prostě nechá unést přeněžností, občas je poetický až trnou zuby, tudíž (mně) nesrozumitelný („uondané sochy / rozmlouvají s tichem / jehož břichem / klečí sucho před žízní“) a občas je jednoduchý a prostý – a pak bývá nejsilnější (básně Dřevění ptáci, Červen (smutněnka), Pryskyřice, Rozloučení).

Jak

milan hrabal
na svatbu k chagallům

| 2000 |

nakladatelství
petrov

Stojí knížka a stojí recenzent. Nejdřív se jen tak podezřívavě prohlížejí, pak kolem sebe v soustředných kruzích krouží a nakonec se do sebe urputně zakousnou. Nu a potom se můžou buď navzájem slastně pohltit, nebo navzájem pekelně trhat a žrát, nebo se vyplivnout s nepochopením ven pro značnou neslučitelnost chutí. To poslední se mi stalo se sbírkou básníka a překladatele **Milana Hrabala** (ročník 1954) **Na svatbu k chagallům** (Petrov 2000).

Mea culpa (volám předem). Mine-li se recenzent s knížkou, nemusí to být vždy vinou knížky. Přesto si ale neodpustím stručnou poznámku o tom, co jsem v Hrabalových verších nevydýchal.

j sme se vyp livli

Tak především poetickou náročnost. Hm, jak to vlastně myslím? Hrabal, stejně jako někteří jiní současní básníci, nahažuje slova do veršů, které zřejmě mají hluboký metafyzický nebo poetický přesah, ale já je nechápu. Nedovedu si prostě poradit s textem „slast zavrtní / každý sám / o návratech jinam / žhne // obsidián / na svém dně“. A když si o stránku dál přečtu paraerotický, asexuální výlev „v polích / vysoko nad poštolkami / vztyčíme další kříž / orgasmu“, ptám se, jestli v těch předchozích verších nějaký přesah vůbec byl.

Ale to jsem nespravedlivý. Vezměme si třeba báseň březan (takřka všechny básně sbírky jsou nějak časově ukotveny v koloběhu roku): „obuj si holínky / země mátoží“ // nebála se ani tak povodní / jako mé nezkušenosti // nebála se počítí /

spíš donášení // nebála se semene / po vpadlém prsu / tekoucího / k srdci // nebylo ho tolik / nebylo horké / jak v snách // jen se jí nechtělo / přijít najednou o duši / i o tělo / zrovna když nebe / podvozkem drhne o zem / a v pochvě je jak v pokojíčku / plném obrazů krajek / a rozmazlených psíčků“ (nepochybuji o tom, že básníkovi se zdvihnou pěsti, až zjistí, jak si jeho výsostně intimní text bere do úst tak padoušský recenzent).

Březan je báseň, která se občas dotýká poezie nejvýsostnější („jen se jí nechtělo / přijít najednou o duši / i o tělo“), aby se ovšem na konci dostala do vaginálního pokojíčku plného psíčků a divže nezvtyčovala další kříž orgasmu. Co s tím? Kdyby u toho přeslazeného klihu byla vždy ta výsostná poezie, nebylo by ještě tak zle, ale někdy je bohužel v celé básni už jen slizno „a mech mezi stehny / po kterém jsem chodíval / bosky pytláčit / vůni žen“. Důkazem budiž i počet zdrob-

nělin, kterýžto je v řadě básní až neúměrný.

Ne, Milan Hrabal není tak lepicí sirupový jako Jiří Veselský v Mýtu organismu (tuším, že se ta zpocená modrá věc nějak tak jmenuje, jinak nic proti J. Veselskému!). Jeho škála vnímání světa je širší, pohled barevnější. Občas se prostě nechá unést přeněžností, občas je poetický až trnou zuby, tudíž (mně) nesrozumitelný („uondané sochy / rozmlouvají s tichem / jehož břichem / klečí sucho před žízni“) a občas je jednoduchý a prostý – a pak bývá nejsilnější (básně Dřevění ptáci, Červen (smutněnka), Pryskeřice, Rozloučení).

Mine-li se recenzent s knížkou, nemusí to být vždy vinou knížky. Poezie Milana Hrabala možná jen potřebuje čtenáře, který jí bude schopný nabídnout víc vnímavosti – víc se jí otevřít než já. Je snadné takovou poezii odmítnout, mnohem těžší je ji přijmout. Já to nezvládl, tak snad aby ses o to pokusil milý čtenáři ty, ne?

Štefan Švec

Nad těmito sentencemi by ovšem našinec mohl
pocítit jistý úlek, poněvadž citovaná čeština nás

Beckettovské scénky v próze aneb Kniha kvílících dekonstrukcí

Jestliže jsme v úvodním čísle letošního ročníku Dobré adresy psali o evidentní konjunktuře českého románu (zvláště v souvislosti s novými prózami Jana Jandourka, Václava Kahudy, Miloše Urbana aj.), zároveň jsme konstatovali, že se nynější postmoderní tvorba brání velkým sociálním a společenským látkám jako čert kříží, možná však proto má blízko ke kříží, zatímco ony výrazně tematické historie bývají vysloveně satanášské, běsové, vymykající se novodobé vypravěčské suverenitě a zálibě v pohrávání si s invariantami žánru. I když v případě právě vydané prozaické prvotiny třiačtyřicetiletého Šimona Šafránka **Ohnivá kola** (vydané v autorově svénakladatelství s obskurně dadaistickým názvem Vyrezly Ven) nejde o žádný román, o žádnou novelu či povídku, ba spíše jen o cyklus scének či záznamů, svérázných

dramaticky exponovaných prozaických miniatur, nicméně právě tato knížka stvrzuje a dokumentuje nynější nadmíru sympatické rozšiřování autorského spektra novější české prózy a vyhraňování jejího estetického horizontu.

Pochopitelně musíme ihned podotknout, že toto vydání náleží k takřčeným bilingvním, poněvadž kromě Šafránkových textů otištěných v autorově mateřštině zároveň zahrnuje i jejich přetlumočení do angličtiny (také proto má knížka česko-anglický dvojitul: **Ohnivá kola - Fiery Wheels**), jež pořídil sám autor, ovšemže za přispění Laury Conway, která ke knize připojila veskrze apologetický úvod. V jeho závěru se praví, že v případě těchto próz jde o „jedny z nejsrdceryvnějších, nejdábelstějších a čistě črtaných portrétů lidského chování, jaké jsem hodně dlouhou dobu nečetla“ a že právě proto Laura Conway na čtenáře „s potěšením tenhle běsně výstřední hlas Šimona Šafránka sesílá“. Nad těmito sentencemi

by ovšem našinec mohl pocítit jistý úlek, poněvadž citovaná čeština nás zbavuje iluzí o dokonalosti převodu do angličtiny, navíc teze o „čistě črtaných portrétech lidského chování“ je evidentně zmateční plus matoucí. V podstatě se tu ovšem zdůrazňuje, že jde o tvůrce zcela osobitého a mimořádného – a v tomto směru má pisatelka naprostou pravdu.

Jenomže tyto autorovy literární a zároveň kvaziscénické miniatury jsou povýtce takového ražení a ladění, že je zapotřebí si je při četbě ukládat do kulturní paměti individuální coby díla nebo dílka spojující dimenze divadelního fragmentu s atributy prozaického mikropříběhu. Oněmi „ohnivými koly“, jimiž tady Šimon Šafránek nechává zdánlivě jakoby dobrovolně, leč převážně naprosto nedobrovolně ustavičně a na kdekerý myslitelný způsob proskakovat své hrdiny nebo naopak antihrdiny, své postavy a postavičky, vesměs uchopené toliko v hutné modelové zkratce, se zde víceméně stávají klasické situace, stylistické figury a motivy, které známe z frekventovaných scénérií novodobé evropské absurdní

zbavuje iluzí o dokonalosti převodu do angličtiny, navíc teze o „čistě črtaných portrétech lidského chování“ je evidentně zmateční plus matoucí. V podstatě se tu ovšem zdůrazňuje, že jde o tvůrce zcela osobitého a mimořádného – a v tomto směru má pisatelka naprostou pravdu.

(nebo i undergroundové) literatury (zejména z proslulých bezútěšně existenciálních dramat Samuela Becketta) – anebo z ještě starších, nejednou vysloveně dalíovsky rouhačských a sardonických surrealistických vizí.

Takováto beckettovská nebo dalíovská představa světa, který je v Ohnivých kolech lokalizován do záměrně neurčeného a neurčitěho časoprostoru, samozřejmě není ani v nejmenším něčím „běsně výstředním“. Naopak na čtenáře působí jako ryzí antipod nějaké diabolické výstřednosti: je totiž až mráкотně nevýstřední, namnoze sestává jenom ze zcela každodenních výjevů, anebo se ve výjimečné či dramatické situaci zaměřuje na zevrubné postižení a lapidární pojmenování tohoto jakoby nejméně předpokládaného, svou přízravností bizarně přesvědčivého a průkazného pseudosvěta, projevujícího se toliko ve smyslu zbavovaných, až „vykloubených“ výstupech několika figur, tj. výstupů, z nichž některé se v knížce dokonce opakují. Tyto kreace se díky autorovu smyslu pro komponování dramatického efektu na pořád (ať již to dávají najevo či nikoli) do slova a do písmene hrouží do svého „způsobu bytí“, který je zredukován na nepočtené základní fenomény: na univerzální, vskutku

všudypřítomný pocit absurdity světa, na prožitek nebo spoluprožívání nesmyslnosti jakéhokoli zdánlivě racionálního počínání, přičemž také v jeho rozličných a roztodivných podobách, jimž se přesto věnujeme s chutí usilovnou, tušíce nebo třeba ani netušíce, oč tady kráčí a k čemu to s největší pravděpodobností povede.

Svým beckettovsky temperovaným dramatickým scénkám navíc Šimon Šafránek vtiskuje charakter cílevědomého dekonstruktivního diskursu, ve kterém nahlíží a tvaruje veškeré postavy a situace tak, jako by byly zbaveny tradičních významových konotací. Poté je nám předkládá – nám, spoluprožívající veřejnosti – jako určité prázdné subjekty, které se tady naplňují vždy jen v souvislosti s mírou bolesti nebo bolestí, kterou tu prožívají nebo kterou jsou ještě potenciálně způsobilí prožít. Podobná dekonstrukce, prudká a nenadálá proměna navyklého vnímání scénky či dialogu, spočívá zejména ve strhávání všemožných sebezáchovných anebo i sebezpytujících roušek z lidského nitra, hávů skrývajících skutečné motivace našeho myšlení, takže tu jsou posléze mnohokrát přítomny pouhé typové skelety místo jednotlivých aktérů příběhů. Ty přitom neznačí žádné souvislosti svého trvání v lidském čase, a proto vykonávají své činy a skutky v triumfující atmosféře všestranné redukce, stejnou měrou

psychologické jako jazykové, programové estetické redukce stejně jako redukce racionálního myšlení.

Svět dramatických výjevů a výstupů Šimona Šafránka je přitom (nejenom v teistickém smyslu a výkladu) zřetelně bez-božský. Jeho figurky neztělesňují (ani hluboko pod svými maskami) žádné obecně proklamované rudimentární neznabožské principy, střetávají se však a setkávají se s takovými podobami nebo s jednou klíčovou tvářností zdegenerovaného a zbulvárněného božského postulátu (stále víc tíhnoucího k mentalitě člověčího dna), až se jeho vypravěčská imaginace čím dál víc prostupuje neotřelou drastičností – a tam, kde se ze scény někdy nadobro vytrácejí rozmanité Šafránkovy „živé obrazy“, zpravidla na ní i nadále vždy zůstává jméno Pláč. Anebo je tady čtenář jako by mimochodem, o to důrazněji a naléhavěji utvrzován v univerzálním životním pocitu marnosti a pomíjivosti.

Nikoli náhodou je tady autorův Bůh tolik bezmocný a bezbranný: kupříkladu v jedné scéně z Ohnivých kol nanejvýš bezradně hledá svá křídla, jichž zřejmě někdy a někde tragicky (spíše však tragikomicky nebo tragigroteskně) nebo možná symbolicky pozbyl. Větší štěstí tu na první pohled mají andělé, byť se chovají spíše infantilně nežli uvážlivě: pouhý fakt jejich existence totiž zjevně ve všech těchto historiích prohlubuje bytostný ráz zvláštní metafyzické přítomnosti. Právě v ovzduší takto vnímané současnosti a pod jejím tlakem pak jednotlivé texty Šimona Šafránka, tvůrce chvílemi přímo strhujícího, nabývají charakteru nedílného i nekonečného fragmentu lidského osudu, jemuž je dáno a souzeno, aby podstoupil neméně nekonečnou cestu ohnivým kolem. Anebo se také (v zájmu specifického naplnění konkrétních minisituací a mikro-příběhů) ve zvoleném tvaru literárního díla takovým pomyslným i nepomyslným „ohnivým kolem“ nakonec stal sám.

Vladimír Novotný

Představujeme **Vám**
(nová jména české
poesie a prózy)

Nikola Dvorská

Podivuhodný děd z Kodaně

Nikola Dvorská

(ročník 1973),

překladatelka

a básnířka.

Absolventka FF UK,

nyní na mateřské

dovolené. Verše

publikuje časopisecky

od roku 1997, knižně

dosud nepublikovala.

Jako překladatelka se

soustředí na anglickou

lidovou poezii.

I.

Jeden dědek z Bombaje
netušil co bomba je
tak se vloupal do NATO
že podívá se tam na to
ten důmyslný dědek z Bombaje

II.

Podivuhodný děd z Kodaně
věštil budoucnost z dlaně
věštil věštil věštil
až mu mozek třeštil
tomu náramně podivuhodnému dědovi z Kodaně

III.

Znameníť dědeček z Varšavy
míval prazvláštní stavy
dělal salta mortale
pak se válel v regále
ten znameníť dědeček z Varšavy

IV.

Jeden děda z Osla
choval doma osla
choval taky hyenu
a ještě další zvířenu
ten citlivý děda z Osla

V.

Čiperný dědoušek z Hannoveru
zašel si jednou na operu
jenže dávali Wagnera
a toho on neměl rád
ten čiperný dědoušek z Hannoveru

připravil
Jan Los

Čtení
na zimu

Příloha

Michal Šanda

Kmotr Stoříšek na špičkách balancuje na posledním špricli u holubníku

Mihotavé světlo louče probleskuje sednicí.

Pantáta Stoecheinger polaskav si zálibně teřichu, pod loučnick bo-
sým palcem přistrčí hrnec s vodou. Oharek odpadnuvší z louče za-
syčí. Ruce draček co zobany housat jetelinu, uždibují hltavě z hro-
mady peří uprostřed stolu. Joska Stožec z kovářem Stoupou usaze-
ni na lavici u pece vychvalují Stoecheingerovy párné volky.

„Ba,“ přisvědčí dědek Stokuč, „pěknější hovada má jen Strnad
z Hlasiva.“

„Akorát! Do jha před pluh ty svý primadóny nedostane,“ durdí se
pantáta Stoecheinger. Stonařovic děvečka uchechtne se. Stoupalka sbo-
rem s ostatními dračkami okřikne ji, však sednice už je plná prachoví.

„Na horách v dolinách co se to tam bělá, sněhy li tam leží či la-
butě sedí,“ spustí Vincek Stojar na heligonku.

V pavučině mezi stébly trav.

Rozevřená kusadla pokoutníková, artisty na laně napjatém
přes potok, neodvratně blíží se ku lapenému cvrčku. Zpod hladiny
znenadání vymrští se pstruh. Kapky na hladině se rozstříknou. Při-
váben třepetáním nožek v síti, pstruh vymrští se a v slunci zalesk-
ne se jeho proudné tělo. Na protějším břehu s kulovnicí na rameni
dnes šoulající na srnce, vše uchvácen pozoruje domkář Stockar.
Snad v tůni pod splavem zítra nechá se starý potočák zmást. Natu-
rálně věrohodných imitací mouchy březnovky od K. Milbauera
z Třebíče zásilkovou službou objednal si domkář Stockar tučet v bal-
zové kazetě s monogramem.

Slunce sklonilo se za obzor.

Šerem rozléhá se klekání. U kapličky sirotek od Stohanzlů na-
hání do kurníku kohouta. Vejmkář Stolka na zápraží pobafává
z fajfky. Sáhne pod lavici a smočí běloskvoucí knír ve džbánu piva.
V kačáku pod návsí buřákuje Ondřej Stokuč, v koši má osm línů. Za
okrem vybarveným ořešákem Stolfovic droboť kopí seno, než pad-
ne rosa. Od chlěva z gruntu na Boubíně ozve se zamečení. Sotva půl
dížky a už z vemene crčí krev. Však paňmáma Stockarová ví, kdo jí
kozu uřknul. Pantáta Stockar rozkročen ve vrátkách, němý hadař
Stošek gestikuluje zuřivě. Na obraze Stockar v napřažení, s políč-
kem v pravici jest nakreslen.

Napadal sníh.

Mráz vrže pod podrážkami. Čísi šlěpěje od návsí přes rybník
k lesu. Z komínů stoupá dým provoněný smolou. Rychtář Stoica od-
loží cvikr. Zvedne se od rozečteného Rádce oračova, překročí bera-
na vyhřívajícího se u pece

„Přiložejí polínko,“ vece Stoicová.

Jako by nevěděl sám. Od čeho je rychtářem.

Na dvoře u Stokučů řezník Stoltze odrhnuv pašíka z štetin v ne-
ckách, pověsil jej na rozporku do vrat stodoly. Prokřehlý prsty za-
nořil do vyvrhnutých vnitřností. Z nich páří se horko. Na vousech
řezníkových spolu s dechem v rampouchy zamrzá. Řezník Stoltze

obtáhne ostří ocílkou. Hodlaje uříznouti střev na jaternice zatne však nože do sviňského žaludku.

„Aby ne, vypil od rána neřestně stopeček,“ špitne Stoicová, tvář přitisknutu k oknu. Rovněž naproti u Stolmířů zachvěla se záclona.

Kmotr Stoříšek na špičkách balancuje na posledním špricli u holubníku.

Bečvář Stočes kvapíc pro vrbové proutí na košíky k rybníku, vida kmotra Stoříška, zastaví se a zírá vzhůru ku holubníku. To nemůže dobře dopadnout. Aspoň že pod kmotrem je hnojiště a ne holá zem. Rousní bubláci Stoříškovi klovajíc zrno z dlaně. Bečvář Stočes zpocený obavou mimoděk otře si čelo červeným šnuptychlem. Stonařův krocan, rudo před očima, protáhne se škvírou v plotu mezi ztrouchnivělými plaňkami. Kmotr Stoříšek na posledním špricli otočí se jak na obrtlíku a pohlédne dolů na bečváře Stočese, zápasícího s krocánem. To nemůže dobře dopadnout, pomyslí si kmotr Stoříšek a počechrá bubláka po rousech.

Baronka Hrodějová na zamrzlém rybníce trainuje na krasobruslích axel s obrátkou.

U hráze pod kabernou kočí Storna plaví koně. V třešňové aleji zas nenasytná paňmáma Stockarová rve rudě nalité chrupky i s větvičkami do bramborového koše, Stoříškovici paterčatům sjíždějícím na rohačkách závěsemi s kopce Boubína ku posměchu. Vdova po tesaři Stolkovi na zahrádce před chalupou třesoucí se stařeckou rukou srpe kopretiny na hrob. Do Rašovic na hřbitov jsou dobré tři čtvrti hodiny cesty. Než dojde, bude k podzimku. Obecní blázen Júda Stoss na zoraném brambořišti pouští si ve větru netopýra na špagátku. Ustaraný rychtář Stoica přechází zadumán od třešňovky k rybníku, od Boubína po náves. Nejprv sesumírovat musí si to v hlavě.

Sličný velocipedista.

Cestou hrbolatou na bizarním kostitřasu doraziv na kraj vesnice, poněkud toporně ač snaží se budít povrchní zdání mrštnosti, vy-

houpne se ze sedla na zídku před Stollovic. Oděn je sportsmansky do hedvábné košile, pumpek a podkolenek. S hlavy sejme buřinu na pozdrav a praví:

„Kde najdu pana Stopečna, smím-li se tázati?“

Stollová pustí trakař s jetelem. Hubu dokořán ohromením.

„Stopečna od třešňovky nebo Stopečna od Boubína?“

Velocipedista pokrčí rameny.

„Jestli je zrzavý, zrzaví jsou Stopecnovi od Boubína. Jako by z tentononc vypadli Lidralovi z Oldřichova.“

„Děkuji mnohokrát,“ vece velocipedista, poněkud toporně vyšplhá se na plůtek Stollovic předzahrádky a z plůtku vymrští se opět do sedla.

„Ale né tomu Lidralovi ze statku, tomu od pazderny!“

Měsíce srpek ku úplňku dorůstá.

Sedlák Stobořic pod postelí nahmatá dřeváky a tmou dotápe do spižírny. K jeho překvapení v jeho spíži už debužirují Stonka, Stočes, Stoeinger a Stoupa.

„Sužuje-li člověka mlsná,“ dí Stobořic a odřízne z trámu špalek špeku a Stočes zas láduje se klobásami a všichni mají svorně boule za ušima, ty však není vidět, neb je přece tma. Ráno mlsný Stobořic probudí se a bosky v podvlékačkách běží do spižírny.

„Ach!“ oddychne si. Špalek špeku netknutý visí na trámu, klobás devět a ani hrachu neubylo. Podsvinče však kvičí v Stonkově chlívku, Stočesovo hejno hus rozrostlo se o housera, pod Stoeingеровou jalovicí bučí tele a na Stoupově louce jsou nakopené Stobořicovy otavy.

*Texty jsou vybrány z připravované knihy s pracovním podtitulem **Knihla stolidní**, které vyjde v nakladatelství Petrov.*

Emil Hakl

Druhá třetina (druhá petina)

VII.

V půl osmé ráno jsem usilovně vzpomínal, jak se váže kravata. Léta jsem jí měl předem připravenou s pečlivě uvázaným uzlem, stačilo nasadit pod límec a utáhnout. Uzel se ale díky nešetrné manipulaci sesmekl. Teď jsem vzpomínal na ten trik z tanečních. Světlo za oknem bolestivě pulzovalo.

Po mnoha dlouhých letech, strávených v rezavé náruči Pražských vodáren, jsem se šel představit do jedné známé reklamní agentury. Byl jsem doporučen a očekáván, jak to tak chodí. Už jenom to je důvod k lehké nevolnosti, být někým doporučen a někým očekáván. Hned ve dveřích být srovnáván s předem vytvořenou představou. Od první chvíle muset sledovat, jak tam za těmi čely rachotí ty jejich neomylné kádrovácké fabričky, jak tam hrkají ty děrné štítky:

Foto: Veronika Doksanská

ano, ano, ne, ne, ano, ne. V téhle situaci mám problém dokončit už první větu tak, aby dávala aspoň trochu smysl. Teď po ránu to už ale za velké přemýšlení nestálo. Spíš jsem byl zvědav, jestli to ještě budu umět, jestli budu schopen se orientovat v tom rychlém eldorádu rozesmátých hajzlů, kterému jsem se tak dlouho vyhýbal, až jsem nadobro ztratil všechny základní instinkty.

Konečně se mi podařilo vyrobit uzel, který při pohledu, netrvajícím déle než dvě vteřiny, vyhovoval. Vyrázil jsem.

Nahlížel jsem do plánu města a hledal tu ulici, kde už na mě čekali. Šel jsem okolo

V půl osmé ráno jsem usilovně vzpomínal, jak se váže kravata. Léta jsem jí měl předem připravenou s pečlivě uvázaným uzlem, stačilo nasadit pod límec a utáhnout. Uzel se ale díky nešetrné manipulaci sesmekl. Teď jsem vzpomínal na ten trik z tanečních. Světlo za oknem bolestivě pulzovalo.

viaduktu, po kterém krokem projížděl stříbrnými klikyháky počmáraný pantograf. Pod viaduktem byl už v tu časnou hodinu otevřený stánek s pivem. Od něj se odloupili tři neoholení, černovlasí mládenci, a s nenuceností, jakou byste si, kamarádi, asi těžko osvojili na akademické půdě, zamířili rovnou ke mně. Všichni upřeně, a přece jaksi mimochodem sledovali mou křivě uchycenou vázanku. První mládenec předvedl profesionální rozpaky: „Ty, nezlob se, my čekáme na vlak, on jede až večer. Sme se tu kapku zasekli a došly prachy, znáš to. No tak co tu máme robit, přece nepudem kurva na hrad nebo kde. Dej na pivo!“

„No, jestli mám.“

„Jestli ma, vole, mě podrž,“ promluvil prostřední mládenec, „tak hele. My jako nechcem dělat problémy, ale zkus to brat třeba tak ňak, že si přepadeny. Dej na pivo a je!“

Únava po probdělé noci a představa, že jsem opustil tiché hnízdo vodáren, abych se přišel představit do nové práce vyválený v prachu, dost možná i s červenou nudlí u nosu, mě přiměla sáhnout do kapsy. Nahmatal jsem jakési zmuchlané papírky. Opatrně jsem jeden povytáhl, a byla to pa-

Vstoupil jsem do kanceláře ředitele. Toho ředitele jsem znal od vidění z dob, kdy dávno ještě nebyl ředitelem, ale přivydělával si tím, že pašoval kentky, kafe a čokolády vlakem do Rumunska, kde to se ziskem prodával. Znal jsem ho, takže jsem pozdravil: „Nazdar, tak jsem tady. Máš to tu pěkný. Venku mě, člověče, před vteřinou potkali tři frajeři a představ si, než jsem se stačil...”

Ředitel řekl: „Ano, posadte se *laskavě* venku v recepci, teď na vás nemám čas. Já si vás zavolám.“

desátka. Budiž. Třetímu mládenci ujelo: „Kurva, to jo!“

Z dálky pak na mě, najednou nějak plaše, volali: „Ti dik! Si dobrý člověk!“

Vystoupal jsem po schodech do světa koberců a tichého bzukotu, do světa pestrých kalendářů, vychcaných vtípků, fórků, srandiček, hrnečků s nápisem BOSS, do světa šolichů, po kterém jsem pravděpodobně z nějakého důvodu toužil.

Vstoupil jsem do kanceláře ředitele. Toho ředitele jsem znal od vidění z dob, kdy dávno ještě nebyl ředitelem, ale přivydělával si tím, že pašoval kentky, kafe a čokolády vlakem do Rumunska, kde to se ziskem prodával. Znal jsem ho, takže jsem pozdravil: „Nazdar, tak jsem tady. Máš to tu pěkný. Venku mě, člověče, před vteřinou potkali tři frajeři a představ si, než jsem se stačil...”

Ředitel řekl: „Ano, posadte se *laskavě* venku v recepci, teď na vás nemám čas. Já si vás zavolám.“

Po dobré hodině, během které jsem poměrně přesvědčivě předstíral, že čtu noviny, abych nemusel vykrývat lhostejně číhavé pohledy úředníků a úřednic, se dveře otevřely: „Tak pojďte!“

Seděl jsem v křesle a vůbec nevnímal, o čem je řeč. Mechanicky jsem odpovídal

a sledoval řadu hrnků s lógrem a ředitelovy bledé, nepřičetné oči. Kdykoliv jsem cokoliv řekl, jeho noha začala pod stolem prudce, nekontrolovaně vibrovat, a v rytmu těch vibrací se třásla podlaha, stůl, monitor, celá ta kancelář. Na hřeben střechy za oknem přiletěl holub, vykadil se a zase odletěl. Po dalších třech minutách rozhovoru ředitel vstal a podal mi ruku: „Dobře, zkusíme to s váma. Přijďte prvního v devět třicet. Nashle...”

Cestou zpátky kolem viaduktu jsem si, už jako zaměstnanec, koupil za poslední peníze placku fernetu a hned na místě, na slunci pod zaprášeným akátem, jsem si zavdal. Mládenci, propíjející mou padesátku, to nadšeně komentovali: „Hezzzky!“

Měl jsem přesně tři dny na to, abych si ještě užil klidu a nicnedělání.

VIII.

Doma jsem zapnul televizi. Běžel tam dokument o žralocích v pobřežních vodách Austrálie. Žabí muži se zevnitř drželi otřískaných mříží klece, šlapali vodu a rozhlíželi se. Někáký profík k tomu četl medovým hlasem infantilní, večerníčkový komentář. Chvilí se nic nedělo. Najednou se z černé prázdnoty vylouplo pětimetrové hovado

s otevřenou dračí hubou a se skřípěním se otřelo o zprohýbanou mříž. Potápěči se ztuhle otáčeli a s ohledem na běžící kameru, a taky kvůli zbytku sebeúcty vystrkovali ruce z klece, aby se dotkli tvrdé kůže prázdnookého, pažravého strejce, aby polaskali třítunový podmořský mlýn na maso v okamžiku, kdy se převaluje kolem nich. Aby pak měli tam nahoře, v bezpečí, nad barevnými fotkami o čem žvanit, co přehánět a pro co žít.

Dorazil jsem štok a kravatu hodil zpátky do šuplíku. Blikající automat myslí mi mechanicky nabídl vzpomínku, kdy jsem ji měl naposled na krku: budou to dva roky, co jsem si jel do Strašnic vyzvednout urnu s matčiným popelem.

Matka milovala, když jsem se jednou dvakrát za rok přistrojil do sáčka a do kravaty, vždycky na její žádost a vždycky kvůli špatnému svědomí, protože neměla ani tušení, že to, co jí na mě „přivádělo do hrobu“, byl jenom zlomek toho, co jsem tenkrát doopravdy vyváděl. Rovnávala mi límec a říkala: „No vidíš, takhle ti to sluší, vypadáš jak mladej Neruda.“ a většinou už si nevšimla, že když jsme vycházeli z baráku (do divadla, na svatbu, na pohřeb), měl jsem na nohou, abych si nezadal, zase ty

staré, rezavými cvočky podbité, drátem spravované, o dvě čísla větší, pečlivě načerněné vojenské půllitry. Od těch mě tenkrát nemohlo odloučit absolutně nic; tahal jsem je v zimě v létě. Definitivně to pak uviděla až na místě, až když jsem využil první příležitosti a zastrkal si na záchodě nohavice do těch krabatých holínek, zatímco košili jsem naopak vytáhl zpod saka a na klopu připnul nápadnou, vlastnoručně vyrobenou rudou placku s nápisem PARTAGAS filtros. Na hlavě jsem nosil bábovku co nejvíc rozčuchaných vlasů, které jsem si na hajzlu ještě natužil mejdličkem, aby trčely opravdu pořádně. Matka se potom hroutila někde ve foyer v koutě u závěsu a registrovala udivené pohledy příbuzných, známých i docela cizích lidí, věnované mému, jak jsem věřil, fest nezávislému zjevu. Doma mi pak se slzami v očích detailně vypočítávala výsledky svých pozorování: „Já myslela, že hanbou umřu! I strejda Ernest tě viděl! A Lejčkovi se ti smáli! A Štýfl! Jarmila přišla za mnou úplně vyděšená a ptala se mě, co to máš na sobě! Co jsem jí na to měla říct!!!“

A skrze rozmanitá trápení, která jsem jí v těch dávných dobách připravoval, jsem pocítil, že bych si teď měl pro ni jít tak, jak by mě bývala ráda viděla. Na kravatě byl ještě ten původní, mistrovský uzel. Nasedl jsem do tramvaje a jel kolem uhelných skladů ke Strojimportu a do Strašnic. Byl nádherný den. Do Prahy zrovna přiletěli havrani. Nad Olšanskými hřbitovy vlály řidounké mraky, připomínající potrhané záclony ve vykradeném bytě.

Několikrát jsem obešel krematorium kolem dokola, než jsem si všiml okopaných dveří, na kterých visela cedule: VÝDEJ UREN. Po betonových schodech jsem sešel do podzemí. Tam, v šeré místnosti, seděli chlapi v montérkách a jedli párky z konzervy. Za nimi se leskly jakési kovové líchy, jakési naolejované, provozem vyblýskané sance. V koutě stály vyrovnané rakve. Zeptal jsem se, kde je ta výdejna, a několik rukou

s nakousnutým párkem mi ukázalo: rovně, panáčku, rovně!

V holé sínce, osvětlené šedesátkou žárovkou, jsem našel okénko s dřevěným pultem. Pultík byl vyleštěný lokty smutečních kabátů do hlubokého kaštanového lesku. Uvnitř seděl postarší pán v černém plášti, pod pláštěm měl zvalenou králičí vestičku a pod vestou ještě svetr, listoval v časopise a studoval obrázek, který při zběžném pohledu připomínal fotku lví rodinky, hodující na ulovené antilopě. Časopis se jmenoval Extáze. Když si mě všiml, neuspěchaně šoupl magazín do šuplíku a posunul si brýle: „Copak vám můžeme nabídnout, pane!“

„Urnu.“

„Tak to jste tady správně! My tady ani nic jiného nevedeme. Máte k tomu příslušnej papírek? Ták momentik.“

Nepevným krokem se vydal k dlouhým policím, na kterých stály řady tmavých amfor, matně černých i leskle lakovaných, státem přidělených i extra objednaných. Tady jsou! Oběti chorob, oběti ideálů, oběti nehod, oběti vlastních drobných zálib, oběti cizích zájmů, oběti pomluv, oběti nedorozumění, oběti času. Zaměstnanec se šoural kolem nich a ukazoval si prstem na pořadová čísla na štítcích. S brýlemi hned na nose, hned na křížovkářském čele luštil drobné, křivě vyražené blechy, několikrát se zastavil a vrátil, znovu kontroloval čísla, ale najednou to už i jemu samotnému přišlo nepřiměřeně dlouhé. S profesionální lehkostí sáhl namátkou po jedné té popelnici: „Ták, tady prosím.“

Až teď jsem si uvědomil, že nemám urnu v čem odnést: „Prosimvás, já mám takovej problém, zapomněl jsem si vzít tašku, bylo by možný dostat nějakou igelitku nebo něco?“

Funerák na mě pohlédl přes brýle obudně zvětšenými panenkami: „Nojo, pane. Kdyby po nás chtěl každej igelitku, víte, co by to bylo igelitek! Jak na vás koukám, vy přece máte venku stát nejmíň toho Forda

Sierru, ne! Tak si to tam donesete v ruce, ne.“

„To máte pravdu. A jak jste to sakra poznal! Já jsem tady fakt Sierrou!“

Radostí až poposedl: „To je jednoduchý, šefe, kouknu, vidim! Dyť já tady taky nejsem první den, žejo,“ zapnul si potěšeně knoflík na plášti. A jako mimořádnou prémii, jako cenu sympatie vyhrabal ze šuplíku velikou igelitku s nápisem GORBATCHOW WODKA, ČISTÝ DUCH VODKY a urnu do ní nacpal.

„Děkuju,“ řekl jsem, „a nashle.“

Pán sáhl pod stůl po rozečteném časopise: „Anooo.“

S igelitkou na klíně jsem vezl matku šestnáctkou na Žižkov. Nebyl jsem úplně klidný, a měl jsem k tomu důvod. Znovu a znovu jsem si ověřoval, že něco není v pořádku. Všiml jsem si toho, už když jsem tašku přebíral. Urna byla ještě teplá. Anebo, lépe řečeno, ta urna přímo hicovala. Hřála mě na bříše, naplněna až po okraj horkým popelem. A hřála tím víc, čím víc jsem na to myslel. Pohřeb byl před čtrnácti dny.

Doma jsem ji zamkl do skříně. Příští den mi to hned po ránu nedalo a šel jsem to ještě jednou zkontrolovat. Teď už bylo všechno, jak má být.

Později jsem ji odnesl na hřbitov, strčil jí do regálku ve zdi a umístil k ní matčinu fotku. Od té doby tam za tou fotkou odpocívá zbytek něčího vyměněného, omylem zasanťoveného osudu. Nejspíš je to jedno, protože smysl toho všeho dozajista probíhá úplně jinudy, než jsme zvyklí si představovat; někudy, kam odtud není vidět; a když, tak jenom jako z klece, zavěšené pár metrů pod hladinou na zaolejovaném ocelovém laně, z klece, kde člověk hodiny a hodiny čeká, jestli se mu ukáže anděl, přilákaný kýbly rozmixovaných rybiček, které sem seshora z paluby sypou zřizenci, kteří jsou za to – a ne blbě – placeni, a při tom se spokojeně koukají na přenosnou televizi, jak to tam strká Real Madrid. A člověk čeká tady dole, uprostřed pokojně klesajícího rudošedého

mraku, tu a tam kolem proletí bláznivě roztočená rybí hlava. A když už začne pochybovat a začne se nudit a z dlouhé chvíle si vymyslet hovadiny, tu se mu teprve zjeví zubatec a usměje se, pokud se anděl, který přišel zvěstovat, že se stvořitel konečně nasral, může a umí a smí usmát, zjeví se, pohlédne na něj dutým okem a zmizí. A teprve potom, když už je člověk zase sám, ucítí v sobě zničehonic takovou prázdnotu, jakou do té chvíle nepoznal.

Vypnul jsem televizi ve chvíli, kdy filmaři spustili do vody bezvládnou, klátivou loutku, navlečenou do neoprénu, a začali kolem ní chrstat na kusy rozřezané, zbytečně zabité tuňáky. Všechn ten cirkus se odehrával kvůli tomu, aby přivolali strejčka. Ten se nakonec nechal uprosit a vystrčil z moře dokořán otevřená zubatá vrata, kterými vešla figurína dovnitř, a po chvíli, zle pocuchaná, zase ven. Vypnul jsem televizi, protože nemám rád tyhle pokusy. Nemám rád to napomáhání realitě za účelem senzační reportáže. Aby se znuděná, brambůrky chroustající pakáž u televizoru příjemně lekla. Kdyby bývali natočili, jak žralok polyká skutečného, živého komparsistu, kdyby natočili opravdové neštěstí, díval bych se pozorně až do konce.

Za tři dny jsem si pořádně vyčistil zuby a šel do práce.

IX.

Tak jsem se stal pracovníkem v reklamě. S nějakým Špitzem, se kterým jsem sdílel kancelář s výhledem do dvora, jsme se každý den skládali na láhev finské vodky. Kupovali jsme ji u stánku, přilepenému k železničnímu viaduktu. Prodavač, vychrtlý vousatý chlápek s tváří jak podrápanou od bagru, postával každý den před stánkem, špinavý bílý plášť kolem něj praskal ve větru, a když jsem ho míjel cestou do práce, nikdy to nenechal bez nadšeného komentáře.

„Tak co, dneska nebude,“ nebo „přivezli finskou, šéfe, lahůdkovou, mám pro vás

flaštičku,“ krákal na celou ulici a pokrouceným pařátem, na kterém scházely dva prsty, zběsile naznačoval ten celosvětově srozumitelný pohyb, kterým se posílá kořalka na pouť útroby.

Psal jsem reklamní texty. Vždycky, když jsem pak někde na ulici bez varování natrefil na některou z pitomostí, které jsem vymýšlel, ve mně hrklo. Pokaždé, když na mě zařvala ta velká černá písmena ze zdi baráku nebo z plakátovací plochy nebo ze stránky časopisu, jsem se upřímně leknul. Nevím, proč. Nikdy jsem se toho nedokázal zbavit.

Ředitel sedával s nohama na desce stolu. V případech, kdy je právě neměl na stole, mu vždy alespoň jedna drobně, vytrvale vibrovala.

Začínal jsem je pomaloučku poznávat, ty blahosklonné, samolibé huby, ty třicetileté šéfy, kteří ke svému životu za každou cenu potřebují, aby někomu byli sympatičtí. A nejvíc tomu, kdo je na nich závislý. Ale jakmile mají dojem, že toho dosáhli, potřebují se zase honem ujistit, že jim to nic neubralo na schopnosti kdykoliv ho zamáčknot. Člověk je zajímavý, jenom když je na skřipci; jakmile není ochoten si na ten skřipec sám vylézt, okamžitě se ho zbaví.

Jednou jsme se Špitzem pozdě v noci zatoulali do jakéhosi pajzlu v centru. Ředitel tam seděl u stolku. Špitz, který k němu choval upřímný obdiv, se tam hned hrnul. Nezbyvalo mi než si přisednout. Ředitel vedl monolog. Kolem něj sedělo pět šest lidí, kteří nedělali nic jiného, než pili panáky a smáli se. Ten smích, ten jsem znal. Po několika vodkách mi ředitel podal ruku: „Mimochodem, já jsem Karel.“

Inu, to jsem přece věděl: „Já vím...“

„Tak mi tykej!“

Příští den jsem ho potkal na schodech: „Nazdar!“

Nasadil nepřístupný obličej: „Dobrý den...“

Další den jsem ho potkal pod schody: „Dobrý den...“

Nasadil udivený obličej, přistoupil ke mně a dal mi ruku na rameno: „Já myslel, že si tykáme.“

Následující den jsem ho potkal na chodbě: „Nazdar!“

„Dobrý den,“ řekl ledově.

Začínal jsem tušit, že to takhle nemůže jít věčně.

X.

Špitz trpěl neutuchající hrůzou, že z něj ředitel jednoho dne ucítí chlast. Směl ředitele veřejně oslovovat „Karle“. A uměl si toho vážit. Věděl, že může být o tuto výsadu kdykoliv připraven. Nedovedl si představit, jak by se potom mohl ostatním podívat do očí. Musel se každou chvíli napít, aby se z toho všeho nesesypal. K tomu polykal nějaké mentolové pastilky. Probíhalo to tak, že si dal hlt a hned do sebe nasypal hrst pastilek, ale za dvacet vteřin už si nemohl vzpomenout, jestli si vzal nebo ne, a tak si vzal zas. Byl cítit jako apatyka. Když měl jít k řediteli, stal se z toho celý obřad. Nesčíslněkrát se mě ptal, zda mu netáhne z huby, dělal dřepy, aby se uklidnil, prováděl dechová cvičení a i jinak se choval, jako by šel na rande.

Měl košatou, neustále jitřenou fantazii. Ta ještě znásobovala to, co tak jako tak denně posiloval chlastem: divukrásný, k dokonalosti vycizelovaný stihomam. Bez ustání musel sobě a všem dokazovat, že je inteligentní. Chcípal hrůzou, že přijde den, kdy přestane být vtipný a zábavný. Měl nutkavou potřebu vyprávět historky. Běžně vyprávěl jeden a ten samý příběh témuž člověku několikrát za den, vždycky s nadšením, s plným nasazením. Potřeboval posluchače. Citoval pořád stejné pasáže z Kennedyho Toola, Jerofejeva, Woodyho Allena, Haška. Miloval komisaře Clouseaua. Pomalu, ale jistě to začínalo být k posrání. Opakování je matkou nudy. A nuda matkou nenávisti. Vypěstoval jsem si proti tomu obranu; naučil jsem se ho vnímat povrchově, reagovat, kde se reakce žádá, a přitom si mys-

let na své. Šlo to; ale poměrně často jsem musel sáhnout do šanonu. Do šanonu jsme dávali tu finskou.

Poslouchal jsem Špitzovo žvanění, zdravil ředitele a vymýšlel všelijaké veselé lži, které nesměly mít nic společného s tím, jak život opravdu vypadá. Bývali jsme tam i v sobotu a v neděli. Stroj na prachy se nedal zastavit; sice to nebyly a v životě nemohly být naše prachy, ale slibotechna musela fungovat. Sloužili jsme nádhernému, lesklému kašparu totální stylizace. Kašparu, na kterého se muselo mluvit zvláštním šišlavým, šroubovaným, důsledně predestilovaným jazykem, jinak hrozilo, že by mohl dostat psotník, mohl by se začít svíjet, mlátit sebou o nábytek, padnout na zem, dávat žaludeční šťávy a mečet: „Já nerozumím, já nerozumím.“

Na dvůr za oknem padalo suché listí, pak pršelo, pak sněžilo, pak znovu pršelo, pak svítilo slunce. Čas plynul.

Špitz měl jednu zvláštní zálibu. Když dostal peníze, šel do vykřičeného domu, kde si rád připlácel za různé nadstandardní služby. Zbožňoval, když si falešně přísná slečna v italské koženkové sukni jakoby vybírá metličku, a ještě raději měl, když si směl lehnout na podlahu a být hrubě uražen, obviňován z fiktivních prohřešků a všelijak popotahován, když musel kničet a dělat pejska a čekat s otevřenou pusou, až mu do ní dáma, která má zrovna službu, pustí kapičku. Potom ještě vždycky koupil sám sobě nějaký praktický dárek.

Jednou si cestou z nějakého takového podniku koupil za neuvěřitelné prachy soustavu kožených řemínků, do které se bylo možno navléci a pořádně utáhnout přezky. Koupil si kurevské kšíry. Vrzající soupravičku z dovozu. Když potom dorazil nad rámem domů, tiše se svlékl, aby to nebylo slyšet v dětském pokojíku, nasoukal do řemenní své tlusté, neforemné tělo, natáhl punčochy, které vzal ze šuplíku, a vbudil spící manželku. S dětskou umíněností ji nutil,

aby ho ve stavu, ve kterém se právě nacházel, vyfotografovala. Pohádali se vzteklým, vyčítavým šepotem. Předhazovali si domácí události. On se do toho nekontrolovatelně pochechtával. Nakonec se usedavě rozplakala a vzala do ruky foťák.

Druhý den dopoledne mi v práci u kafe s bytostně provinilým, nešťastným výrazem ukazoval ty fotky. Před sektorovou stěnou tam na kovralu klečel zarudlý naháč, spoutaný řemínky. Tlustý, okširovaný mnich tam dřepěl pod fíkusem. Odulý Špitz tam bolestínsky hleděl přes rameno a špulil do objektivu sulcovitý zadek s hluboko zaríznutými popruhy. Obrovská, melancholická, bolestně se usmívající bárbína. Potom zas detail uraženě se tvářícího pindoura, přiškrceného jakýmsi obojkem. Až neuvěřitelně připomínajícího mrtvé ptačí mládě, vypadlé z hnízda. Na konci série pak bylo několik obrázků předčasně probuzené, o pět let starší, usedavě plačící blond manželky s rudýma očima. Byl to ten nejpravdivější dokument o životě, jaký jsem kdy viděl.

Úryvek je zhruba druhou pětinou rychlorozpustného románu **Druhá třetina** (prozatím v rukopise). První pětinu přinesla Dobrá adresa 8/2000. Třetí pětinu přinese Dobrá adresa 4/2001.

Poslouchal jsem
Špitzovo žvanění, zdravil
ředitele a vymýšlel
všelijaké veselé lži,
které nesměly mít nic
společného s tím, jak
život opravdu vypadá.

Bývali jsme tam
i v sobotu
a v neděli. Stroj na
prachy se nedal
zastavit; sice to
nebyly a v životě
nemohly být naše
prachy, ale
slibotechna musela
fungovat. Sloužili
jsme nádhernému,
lesklému kašparu
totální stylizace.

Roman Erben

Trylky

(fragment)

Tichá hudba mezi rekvizitami dobře vyvinutých poprsí, ramen a boků.

Maso a žlab

Znehybnět na váze a zaujmout postoj. Sled jednoduché čáry.

Pozbyt výplně a nabýt zato vzhledu, harašit v zeleni.

Kolem les tyčí a akordeon k tomu hraje.

Střežení zásob

Našli jsme si nedobytnou prostornou klec a v ní pevný, nerezavějící oblouk duhy. Všudypřítomný stožár vysokého napětí držel jako pokaždé oblohu v šachu, aby pak několik vodnatelných siluet kolemjdoucích mohlo v klidu obklopovat naše vystavené jmění.

pózuje dub z kaširované lepenky. Publikum hnízdí ve větvích a sleduje navržené scény. Rozpráhlé stíny, čvachtání se v kořenáči z vypálené hlíny. Volky nevolky odchází od tud jeden z nás. Z průsvitného lesa mříž do neprůchozího remízku.

Plnění hrobů

Nahlédnout do sklepů: jen lesk a sláva a vzájemné očíhávání.

Občas pláň z obnažené kůže v koloběhu uplácáném z hlíny, šleh cepem do nory.

Proletět létem

Chtěl jsem jen tihnout k dobru, stavět se naoko statečným a vycpat si plavky houbami, abych se na pláži vedle vás lépe vyjímал. Upěchovat si všechno v hlavě do hromádek a přenášet to pak pečlivě označené názvy od jednoho z vás k druhému.

Krájíme svou dobu

Plnit své poslání: lísavě se přiblížit k začínajícímu dni, sousedit s čistou oblohou (být s ní naoko spojený), a vyloudit trochu smíchu z konce nedozírné dálky. Drama dne pak pozorovat z nastavené hloubky dobře vyčalouněného křesla, otáčejícího se rovnoměrně na všechny strany.

V zarámovaném loži

Bylo mi přikázáno dospět zvolna k zranění. Tak jako slimák na tabulce slídy olizovat svět. Projít se stokou od hlavy až k patě a vstoupit do ráje narovnan jako hláska, ve které se pátrá po okolí. Pomalu a odměřeně, jako když tmu náhle utneš. Ladně se pak stočit ke světlu, jako to dělávají laně v nasládlém houští kolem kompasu.

Zahradní dámy

Jak perfektní jsou křídla labutě! Přišroubovaná k tělu s dlouhým peřím a popohnaná k letu špacírkou, otvírají nám zahrady skryté za vějířem. Přes ptačí hlavy sotva dohlédneš na samý konec své vyvolené dámy. Obroušené větrem bývají její oblé strany. Dráhy nesečeš.

Jak lehké jsou odlety prohnáných těl labutí!

Jakoby mráz

Jakoby mráz měl vystřídat vlažnou vládu podzimního spánku.

Co bylo ubylo, co zbylo nabylo. Vykřesat z opuštěné pihy na našem břiše opět kousek minulého léta. Napráhnout se i v chrámu.

Naoko

Spím spánkem kočky, sním její každodenní sen. Jsem spáčem dlouhonohým a sen kočky nesním poprvé. Vratké vidiny mých snů se nenajdou na půdách ani ve sklepech. Obrázky si vybírám co nejvíc přikrčen u země. Děním je čtvrcením a slepuji k sobě rozředěnou arabskou gumou. V noci se o to víc vrtím.

Výživa jedlí

Loví se v louži měděnkový rypák, hájí se v háji neoblomný hřbet. Na louce loutek

Vyhloubit síň

Tam, blízko jeviště, kde všichni posedáváme, v blahodárném teple bublajícího vřídla střeženého rajónu, se nechává ráda slyšet.

V příštím čísle (vychází 31. ledna 2001)

si přečtete:

Šofar³ (několik nesoustavných
poznámek do nového tisíciletí)

Štefan Švec
o nové knize Petra Krále

Martin Groman
recenzuje Sýr a červy

Verše Tomáš Koloce

Na shledanou **příště!**

